

## Szczegółowy przedmiotowy system oceniania do podręcznika *Myśli i słowa* klasa 8

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
<b>KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE</b>					
<b>Życiowe wędrówki</b>					
Adam Mickiewicz <i>Stepy akermańskie</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, co to jest obraz poetycki</li> <li>– wskazuje i nazywa wybrany środek poetycki</li> <li>– cytuje fragmenty przekazujące wrażenia zmysłowe</li> <li>– rozpoznaje bohatera lirycznego</li> <li>– wyjaśnia, co robi bohater liryczny</li> <li>– nazywa przestrzeń pokazaną w utworze</li> <li>– zna pojęcie sonetu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyodrębnia obrazy poetyckie w utworze</li> <li>– wskazuje i nazywa podstawowe środki językowe</li> <li>– nazywa zmysły, które zostały przywołane w tekście</li> <li>– utożsamia bohatera lirycznego z osobą mówiącą</li> <li>– dostrzega motyw wędrówki</li> <li>– omawia przestrzeń zobrazowaną w utworze</li> <li>– wyróżnia sonet spośród innych gatunków lirycznych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia zawartość obrazów poetyckich</li> <li>– wskazuje i nazywa zastosowane w utworze środki językowe</li> <li>– ustala, jakimi środkami językowymi zostały przekazane wrażenia zmysłowe</li> <li>– wstępnie charakteryzuje bohatera lirycznego</li> <li>– omawia motyw wędrówki</li> <li>– wie, że przestrzeń ma znaczenie symboliczne</li> <li>– omawia cechy sonetu jako gatunku lirycznego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia relacje między obrazami poetyckimi</li> <li>– określa funkcję zastosowanych w wierszu środków językowych</li> <li>– omawia wrażenia zmysłowe przedstawione w tekście</li> <li>– omawia postać bohatera lirycznego</li> <li>– omawia znaczenia związane z motywem wędrówki</li> <li>– omawia symbolikę przestrzeni</li> <li>– wyjaśnia, jak sonet jako gatunek łączy się ze sposobem obrazowanie w utworze</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem językowych środków opisu</li> </ul>
Edward Stachura <i>Wędrówką życie jest człowieka...</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, co może być motywem</li> <li>– wskazuje wersy, w których ujawnia się osoba mówiąca</li> <li>– przypomina, co to jest pytanie retoryczne</li> <li>– formułuje jedno pytanie do tekstu</li> <li>– wie, co to jest teza</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– dostrzega w tekście motyw wędrówki</li> <li>– zbiera informacje o osobie mówiącej</li> <li>– cytuje pytania retoryczne</li> <li>– formułuje kilka pytań do tekstu</li> <li>– cytuje wers o charakterze tezy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia motyw wędrówki wykorzystany w wierszu</li> <li>– omawia osobę mówiącą w wierszu</li> <li>– ustala, czego dotyczy pytania retoryczne</li> <li>– formułuje pytania do tekstu</li> <li>– wyjaśnia, czego dotyczy teza zawarta w utworze</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia symboliczne znaczenia związane z motywem wędrówki</li> <li>– omawia życiową postawę osoby mówiącej</li> <li>– omawia funkcję pytań retorycznych</li> <li>– formułuje wszystkie możliwe pytania do tekstu</li> <li>– ustosunkowuje się do tezy zawartej w utworze</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem symboliki motywu wędrówki</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Jarosław Marek Rymkiewicz <i>Ogród w Milanówku, pieśń nocnego wędrowca</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przypomina, co może być motywem</li> <li>– wymienia bohaterów utworu</li> <li>– dostrzega osobę mówiącą w wierszu</li> <li>– łączy odpowiednie środki językowe z opisem przestrzeni</li> <li>– wskazuje wersy, w których jest mowa o Bogu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– dostrzega motyw ogrodu w tekście</li> <li>– wydobywa informacje o bohaterach utworu</li> <li>– zbiera informacje o osobie mówiącej</li> <li>– wskazuje środki językowe opisujące przestrzeń</li> <li>– wstępnie określa relacje między Bogiem, człowiekiem i naturą</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia motyw ogrodu występujący w wierszu</li> <li>– porządkuje informacje o bohaterach utworu</li> <li>– krótko wypowiada się na temat osoby mówiącej</li> <li>– nazywa środki językowe opisujące przestrzeń</li> <li>– wypowiada się na temat relacji między Bogiem, człowiekiem i naturą</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia symboliczne znaczenia motywu ogrodu</li> <li>– omawia bohaterów utworu</li> <li>– omawia osobę mówiącą</li> <li>– omawia sposób obrazowania przestrzeni</li> <li>– omawia relacje między Bogiem, człowiekiem i naturą</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem relacji między Bogiem, człowiekiem i naturą</li> </ul>
Caspar David Friedrich, <i>Wędrowiec nad morzem mgły</i> (reprodukcja obrazu)	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia główne elementy przedstawione na obrazie</li> <li>– opowiada, co przedstawia obraz</li> <li>– rozpoznaje motyw wędrowki</li> <li>– dostrzega różne rodzaje przestrzeni pokazane na obrazie</li> <li>– przedstawia podstawowe informacje związane z postacią pokazaną na obrazie</li> <li>– zna pojęcie <i>perspektywa</i></li> <li>– układa krótki monolog wewnętrzny</li> <li>– tworzy prosty opis obrazu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– nazywa elementy przedstawione na obrazie</li> <li>– wydobywa znaczenia dosłowne dzieła</li> <li>– omawia elementy związane z motywem wędrowki</li> <li>– nazywa rodzaje przestrzeni pokazane na obrazie</li> <li>– omawia postać przedstawioną na obrazie</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega perspektywa</li> <li>– układa monolog wewnętrzny</li> <li>– tworzy opis obrazu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia elementy przedstawione na obrazie</li> <li>– wydobywa znaczenia przenośne dzieła</li> <li>– omawia znaczenia związane z motywem wędrowki</li> <li>– omawia przestrzeń pokazaną na obrazie,</li> <li>– omawia znaczenia związane z postacią przedstawioną na obrazie</li> <li>– omawia perspektywę obrazu</li> <li>– tworzy rozbudowany monolog wewnętrzny</li> <li>– tworzy ciekawy opis obrazu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia sytuację przedstawioną na obrazie</li> <li>– omawia znaczenia przenośne dzieła</li> <li>– łączy motyw wędrowki przedstawiony na obrazie z innymi dziełami</li> <li>– omawia znaczenia związane z przestrzenią ukazaną na obrazie</li> <li>– omawia malarskie sposoby pokazania postaci i związane z nią znaczenia</li> <li>– omawia znaczenia obrazu wynikające z wykorzystania perspektywy</li> <li>– tworzy rozbudowany monolog wewnętrzny związany ze znaczeniami obrazu</li> <li>– opisuje obraz – zwraca uwagę na środki języka malarskiego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje obraz ze szczególnym uwzględnieniem roli środków języka malarskiego dla tworzenia znaczeń naddanych dzieła</li> <li>– tworzy monolog wewnętrzny – podkreślają subiektywizm wypowiedzi i emocje</li> <li>– opisuje obraz ze szczególnym zwróceniem uwagi na wrażenia, jakie wywołuje na odbiorcy</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Wirtualny spacer – literackie gry planszowe	– we wskazanym programie internetowym opracowuje (z pomocą) grę planszową	– we wskazanym programie internetowym opracowuje grę planszową	– w samodzielnie wybranym programie internetowym opracowuje grę planszową	– w samodzielnie wybranym programie internetowym opracowuje grę planszową, dodaje do niej zagadki literackie	– samodzielnie tworzy ciekawą, o dużym stopniu skomplikowania literacką grę planszową
<b>Małe ojczyzny</b>					
Adam Mickiewicz <i>Pan Tadeusz</i>	– odtwarza wybrane elementy świata przedstawionego – przypomina, co to jest wątek – odtwarza wybrane wydarzenie z fabuły utworu, wyjaśnia różnice między bohaterem indywidualnym i zbiorowym	– porządkuje elementy świata przedstawionego, wymienia wątki utworu – odtwarza kilka wydarzeń z fabuły utworu	– omawia elementy świata przedstawionego – omawia wątki utworu – wskazuje i omawia najważniejsze wydarzenia fabuły	– omawia relacje między elementami świata przedstawionego – omawia związki wątków ze sobą – omawia sposób prowadzenia fabuły w utworze	– dokonuje samodzielnej analizy i interpretacji utworu ze szczególnym uwzględnieniem jego znaczenia w polskiej kulturze
	– krótko charakteryzuje wybranego bohatera – wie, kiedy bohatera nazywamy dynamicznym – zna epopeję jako gatunek, co to jest geneza utworu	– wymienia kilku bohaterów indywidualnych, określa, kto jest bohaterem zbiorowym – charakteryzuje wybranego bohatera – wyjaśnia, kto i dlaczego jest bohaterem dynamicznym – odróżnia epopeję od innych gatunków epickich – wyjaśnia, czym jest geneza utworu	– wyjaśnia, kto jest bohaterem indywidualnym, a kto zbiorowym w utworze – dokonuje pełnej charakterystyki wybranego bohatera – wyjaśnia, z czego wynika dynamizm w charakterystyce bohatera – wskazuje cechy epopei – zna podstawowe fakty związane z genezą utworu	– omawia zależności między bohaterami indywidualnymi a bohaterem zbiorowym – dokonuje charakterystyki porównawczej wybranych bohaterów – zestawia bohaterów dynamicznych i statycznych – wyjaśnia, dlaczego utwór jest epopeją – omawia genezę utworu	
Olga Tokarczuk <i>Czas Prawieku</i>	– wydobywa informacje z tekstu dotyczące prezentowanego miejsca – zna pojęcie <i>mityzacja</i> – wlicza opisane elementy natury – zna pojęcie <i>mała ojczyzna</i>	– odtwarza wydobyte z tekstu informacje – wie, na czym polega mityzacja – wstępnie omawia przedstawione elementy natury – wyjaśnia, co oznacza termin <i>mała ojczyzna</i>	– porządkuje i odtwarza informacje dotyczące prezentowanego miejsca – wyjaśnia, na czym polega mityzacja – dostrzega związki między przedstawionymi elementami natury	– opowiada własnymi słowami, co wiadomo o opisywanym miejscu – wyjaśnia, jakie znaczenia związane są z mityzacją przestrzeni – omawia relacje między przedstawionymi elementami natury	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem konwencji obrazowania przestrzeni

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
			<ul style="list-style-type: none"> <li>– opowiada o przedstawionych elementach natury</li> <li>– wypowiada się o Prawieku jako małej ojczyźnie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, co to znaczy, że Prawiek jest <i>małą ojczyzną</i></li> </ul>	
Adam Pańczuk <i>Karczeby</i> (fotoreportaż)	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyróżnia fotoreportaż spośród innych tekstów kultury</li> <li>– czyta ze zrozumieniem informacje dotyczące tytułu fotoreportażu</li> <li>– zna pojęcie <i>etymologia</i></li> <li>– przedstawia swoje odczucia związane z obejrzanymi fotografiami</li> <li>– dostrzega symbolikę niektórych elementów fotografii</li> <li>– pisze proste opowiadanie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia podstawowe cechy fotoreportażu</li> <li>– wypowiada się na temat tytułu fotoreportażu</li> <li>– łączy pojęcie <i>etymologia</i> z pochodzeniem wyrazów</li> <li>– wypowiada się na temat obejrzanych fotografii</li> <li>– wskazuje elementy o znaczeniu symbolicznym</li> <li>– pisze opowiadanie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym cechuje się fotoreportaż</li> <li>– odtwarza własnymi słowami informacje dotyczące tytułu fotoreportażu</li> <li>– wyjaśnia pojęcie <i>etymologia</i></li> <li>– omawia obejrzone fotografie</li> <li>– wyjaśnia symboliczne znaczenia elementów fotografii</li> <li>– pisze ciekawe opowiadanie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia swój stosunek do fotoreportażu jako tekstu kultury</li> <li>– tworzy wypowiedź związaną z tytułem fotoreportażu</li> <li>– korzystając ze słownika etymologicznego wyjaśnia pochodzenie słów</li> <li>– ocenia obejrzone fotografie</li> <li>– tworzy dłuższą, zwartą wypowiedź dotyczącą symboliki cyklu fotografii</li> <li>– pisze opowiadanie, stosuje ciekawe rozwiązania fabularne</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje fotoreportaż ze szczególnym uwzględnieniem funkcji środków kreujących metaforyczne znaczenia</li> <li>– pisze rozbudowane opowiadanie z elementami opisu i charakterystyki</li> </ul>
<i>Mała ojczyzna</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza najważniejsze informacje zawarte w artykule</li> <li>– wie, że obok literatury pięknej istnieją teksty publicystyczne</li> <li>– wydobywa najważniejsze myśli z artykułu</li> <li>– dostrzega argumenty zawarte w tekście</li> <li>– wyodrębnia akapity w tekście</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza i porządkuje informacje zawarte w tekście</li> <li>– odróżnia publicystykę od literatury pięknej</li> <li>– streszcza artykuł</li> <li>– odtwarza główne argumenty zawarte w tekście</li> <li>– omawia zawartość treściową kolejnych akapitów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia najważniejsze informacje zawarte w artykule</li> <li>– wyjaśnia, czym różni się publicystyka od literatury pięknej</li> <li>– funkcjonalnie streszcza za artykuł</li> <li>– odtwarza wszystkie argumenty zawarte w tekście</li> <li>– określa związek między poszczególnymi akapitami</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza wywód zawarty w artykule</li> <li>– wyjaśnia, dlaczego tekst należy do publicystyki</li> <li>– pisze streszczenie przy zachowaniu wszystkich wymogów tej formy wypowiedzi</li> <li>– ustosunkowuje się do argumentów zawartych w tekście</li> <li>– wskazuje akapit synonimiczny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego intencji</li> </ul>
Wirtualny spacer – fotoreportaż	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przygotowuje prosty fotoreportaż o swoim regionie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przygotowuje fotoreportaż o swoim regionie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przygotowuje ciekawy fotoreportaż o swoim regionie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przygotowuje fotoreportaż o swoim regionie, dba o artystyczną formę fotografii</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przygotowuje oryginalny, twórczy fotoreportaż o swoim regionie, za pomocą właściwych środków przekazuje w nim znaczenia metaforyczne</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
<b>Widzieć sercem</b>					
Henryk Sienkiewicz <i>Quo vadis</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia elementy świata przedstawionego</li> <li>wyodrębnia główny wątek utworu</li> <li>wie, jakie wydarzenie można nazwać punktem kulminacyjnym</li> <li>zna powieść historyczną jako typ powieści</li> <li>odróżnia elementy fikcyjne od rzeczywistych</li> <li>przypomina, kiedy bohater jest statyczny, a kiedy dynamiczny</li> <li>pisze proste podziękowanie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia wybrane elementy świata przedstawionego</li> <li>wyodrębnia wątki w utworze</li> <li>wskazuje wydarzenie, które stanowi punkt kulminacyjny</li> <li>wie, że utwór jest powieścią historyczną</li> <li>wymienia elementy fikcyjne i rzeczywiste w powieści</li> <li>wskazuje bohatera statycznego i dynamicznego</li> <li>pisze podziękowanie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>porządkuje elementy świata przedstawionego</li> <li>dostrzega zależności między wątkami</li> <li>opowiada przebieg wydarzenia będącego punktem kulminacyjnym</li> <li>wskazuje cechy powieści historycznej</li> <li>określa rolę elementów rzeczywistych w fabule</li> <li>wyjaśnia różnicę między bohaterem statycznym a dynamicznym</li> <li>pisze oryginalne podziękowanie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia relacje między elementami świata przedstawianego</li> <li>omawia układ wątków</li> <li>omawia funkcję punktu kulminacyjnego w utworze</li> <li>wyjaśnia, dlaczego utwór jest powieścią historyczną</li> <li>omawia relacje między elementami fikcyjnymi i rzeczywistymi</li> <li>omawia funkcję bohaterów statycznych i dynamicznych w powieści</li> <li>pisze podziękowanie – zachowuje wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem relacji między elementami fikcyjnymi a historycznymi</li> </ul>
Jan Parandowski <i>Eros i Psyche</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>czyta mit ze zrozumieniem</li> <li>wskazuje w tekście przykład frazeologizmu</li> <li>opowiada, jak w mitach jest przedstawiony Eros</li> <li>wymienia przykład utworu literackiego związanego tematycznie z mitem <i>Eros i Psyche</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>opowiada płynnie treść mitu</li> <li>rozpoznaje w tekście frazeologizmy</li> <li>przedstawia swoje wyobrażenie Erosa</li> <li>wymienia kilka utworów literackich związane tematycznie z mitem <i>Eros i Psyche</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wypisuje wydarzenia mitu w postaci wątku</li> <li>wyjaśnia znaczenia wynikające z frazeologizmów</li> <li>opowiada jak wyobraża sobie Erosa</li> <li>wymienia różne utwory literackie związane tematycznie z mitem <i>Eros i Psyche</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wie, co to jest wątek, wyodrębnia wątek w tekście</li> <li>wyjaśnia funkcję frazeologizmów w tekście</li> <li>przedstawia swoje wyobrażenie Erosa, uzasadnia je</li> <li>wymienia utwory literackie związane tematycznie z mitem <i>Eros i Psyche</i>, przedstawia ich problematykę</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia w dłuższej wypowiedzi kulturową rolę mitu o Erosie o Psyche, jego związki z innymi tekstami literackimi</li> </ul>
Wisława Szymborska <i>Miłość szczęśliwa</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wie, o czym mówi wiersz</li> <li>wie, kto to jest osoba mówiąca w utworze lirycznym</li> <li>cytuje pytania postawione w tekście</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>opowiada własnymi słowami, o czym mówi wiersz</li> <li>odróżnia osobę mówiącą od autora</li> <li>cytuje wersy, w których osoba mówiąca ujawnia swoje opinie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>formułuje temat utworu</li> <li>określa osobę mówiącą w tekście</li> <li>określa funkcję pytań postawionych w tekście</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>określa temat utworu w powiązaniu z innymi znanymi tekstami poświęconymi miłości</li> <li>odczytuje intencje osoby mówiącej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz, w interpretacji wykorzystuje odniesienia do innych tekstów</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Antonio Canova <i>Eros i Psyche</i> (rzeźba)	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, kogo przedstawia rzeźba</li> <li>– wie, że dzieło ma dynamiczny charakter</li> <li>– w prosty sposób opisuje sposób przedstawienia postaci</li> <li>– wstępnie określa swoje odczucia wywołane oglądaniem rzeźby</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– dostrzega związek rzeźby z mitem</li> <li>– wie, co może być źródłem dynamizmu i wstępnie go wyjaśnia</li> <li>– opisuje sposób przedstawienia postaci,</li> <li>– nazywa swoje odczucia związane z oglądaniem rzeźby</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wypowiada się na temat związku rzeźby z mitem</li> <li>– wskazuje sposoby uzyskania dynamizmu</li> <li>– wypowiada się na temat sposobu przedstawienia postaci</li> <li>– nazywa uczucia wyrażane przez ukazane postacie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, na czym polega związek rzeźby z mitem</li> <li>– wyjaśnia, co jest źródłem dynamizmu rzeźby</li> <li>– w szczegółowy sposób opisuje sposób przedstawienia postaci</li> <li>– wypowiada się na temat emocji wyrażanych i wywołanych przez rzeźbę</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– tworzy rozwiniętą wypowiedź na temat znaczeń wynikających z rzeźby, łączy je ze środkami wyrazu wykorzystanymi przez artystę oraz z treściami mitu</li> </ul>
Wirtualny spacer – motyw miłości w antologii	<ul style="list-style-type: none"> <li>– korzystając z pomocy, tworzy prostą antologię dzieł o tematyce miłosnej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– tworzy prostą antologię dzieł o tematyce miłosnej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– tworzy antologię dzieł o tematyce miłosnej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– tworzy zróżnicowaną antologię dzieł o tematyce miłosnej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– tworzy zróżnicowaną antologię dzieł o tematyce miłosnej, wyjaśnia zasady doboru i ułożenia materiału</li> </ul>
Ocalić tożsamość					
Stefan Żeromski <i>Szyfowe prace</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia najważniejsze elementy świata przedstawionego</li> <li>– krótko opowiada o gimnazjum klerykowskim</li> <li>– zna pojęcie rusyfikacji</li> <li>– przedstawia Bernarda Zygiera</li> <li>– wyjaśnia, jak rozumie pojęcie <i>motyw postępowania</i></li> <li>– opowiada o lekcji języka polskiego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– porządkuje elementy świata przedstawionego</li> <li>– krótko opowiada, jak przebiegała nauka w klerykowskim gimnazjum</li> <li>– wyjaśnia, na czym polegała rusyfikacja</li> <li>– zbiera informacje o Bernardzie Zygierze</li> <li>– wskazuje motywy postępowania głównych bohaterów</li> <li>– opowiada o reakcjach uczniów i nauczyciela na recytację <i>Reduty Ordona</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia elementy świata przedstawionego,</li> <li>– przedstawia rozwiniętą wypowiedź o przebiegu nauki w klerykowskim gimnazjum</li> <li>– wymienia sposoby przeciwstawiania się rusyfikacji</li> <li>– porządkuje informacje o Bernardzie Zygierze</li> <li>– omawia motywy postępowania bohaterów</li> <li>– wyjaśnia, jaką rolę odegrała recytacja <i>Reduty Ordona</i> w budzeniu świadomości narodowej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia relacje między elementami świata przedstawionego</li> <li>– ocenia, jak przebiegała nauka w klerykowskim gimnazjum</li> <li>– omawia sposoby przeciwstawiania się rusyfikacji</li> <li>– przedstawia i charakteryzuje Bernarda Zygiera</li> <li>– ocenia motywy postępowania postaci</li> <li>– wypowiada się na temat roli literatury w życiu narodu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje powieść ze szczególnym uwzględnieniem problemu dojrzenia do poczucia tożsamości narodowej</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Maria Dąbrowska <i>Marcin Kozera</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje najważniejsze elementy świata przedstawionego</li> <li>dostrzega obecność narratora</li> <li>przedstawia najważniejsze informacje dotyczące tytułowego bohatera</li> <li>opowiada o rozterkach bohatera</li> <li>zna pojęcie tożsamości narodowej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>porządkuje elementy świata przedstawionego</li> <li>przypomina informacje na temat narratora i narracji</li> <li>przedstawia i charakteryzuje tytułowego bohatera</li> <li>szereguje wydarzenia pokazujące dojrzewanie bohatera</li> <li>rozumie pojęcie tożsamości narodowej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>opowiada o elementach świata przedstawionego</li> <li>określa narratora</li> <li>omawia relacje bohatera ze światem</li> <li>opowiada, jak bohater zyskał poczucie przynależności narodowej</li> <li>krótko wyjaśnia pojęcie tożsamości narodowej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>streszcza utwór</li> <li>omawia rolę narratora w utworze</li> <li>omawia zmiany w świadomości tytułowego bohatera</li> <li>łączy opowieść o dojrzewaniu bohatera ze znaczeniami nadanymi tekstu</li> <li>wypowiada się na temat poczucia tożsamości narodowej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem dydaktycznego przesłania tekstu</li> </ul>
Jan Paweł II <i>Pamięć i tożsamość</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wie, o czym mówi tekst</li> <li>odtwarza główne tezy autora na temat patriotyzmu</li> <li>wyodrębnia w tekście akapity</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>odtwarza wywód autora własnymi słowami</li> <li>odtwarza poglądy autora na temat patriotyzmu</li> <li>wie, na czym polega rytm akapitowy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>relacjonuje, o czym mówi autor w swoim wywodzie</li> <li>na podstawie tekstu i wypowiedzi na temat patriotyzmu</li> <li>określa zawartość treściową poszczególnych akapitów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia, jak autor tłumaczy pochodzenie i znaczenie słowa <i>ojczyzna</i></li> <li>na podstawie własnych przemyśleń wypowiada się na temat patriotyzmu</li> <li>omawia relacje między akapitami</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przygotowuje zestaw ćwiczeń słownikowych związanych z pojęciem <i>ojczyzna</i></li> </ul>
Wirtualny spacer – tworzenie GIF-ów	<ul style="list-style-type: none"> <li>wybiera obrazy do animacji, korzystając z pomocy, tworzy proste GIF-y</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wybiera obrazy do animacji, tworzy proste GIF-y</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wybiera obrazy do animacji, tworzy oryginalne GIF-y</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>uzasadnia wybór obrazów do animacji, tworzy ciekawe i oryginalne GIF-y</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>tworzy oryginalne, ciekawe GIF-y wyraźnie eksponujące intencje twórcy</li> </ul>
Na regionalną nutę					
Kazimierz Przerwa-Tetmajer <i>O Zwyrtale muzykancie</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>odczytuje płynnie tekst</li> <li>wie, co to jest dialektyzm</li> <li>zna terminy <i>gwara</i> i <i>dialekt</i></li> <li>krótko wypowiada się na temat bohatera</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>tłumaczy wybrane fragmenty tekstu na język literacki</li> <li>podaje przykłady dialektyzmów</li> <li>wie, co to jest gwara i dialekt</li> <li>opowiada o bohaterze</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>korzysta z przypisów przy tłumaczeniu tekstu na język literacki</li> <li>podaje różne przykłady dialektyzmów</li> <li>rozdziela gwara i dialekt</li> <li>wypowiada się na temat sposobu życia i myślenia bohatera</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>tłumaczy tekst na język literacki</li> <li>dzieli dialektyzmy na różne rodzaje</li> <li>wyjaśnia, co to jest gwara i dialekt</li> <li>omawia filozofię życia bohatera</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem zawartej w nim filozofii życia</li> </ul>



Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Władysław Reymont <i>Chłopi</i> (frag.)	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czego dotyczy narracja fragmentu</li> <li>– zna pojęcie <i>stylizacja gwarowa</i></li> <li>– rozpoznaje dynamiczny charakter wypowiedzi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia narrację fragmentu</li> <li>– wie, na czym polega stylizacja gwarowa</li> <li>– wskazuje podstawowe środki językowe dynamizujące wypowiedź</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyodrębnia w narracji części tematyczne</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega stylizacja gwarowa</li> <li>– nazywa wszystkie środki dynamizujące wypowiedź</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– charakteryzuje narratora</li> <li>– omawia znaczenie stylizacji gwarowej we fragmencie</li> <li>– omawia sposoby dynamizowania wypowiedzi w kontekście jej tematyki</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje fragment ze szczególnym uwzględnieniem dynamiki wypowiedzi</li> </ul>
Stanisław Witkiewicz <i>Willa Koliba</i> (architektura)	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje architekturę jako dziedzinę sztuki</li> <li>– zna pojęcie stylu architektonicznego</li> <li>– wie, że budynek reprezentuje styl zakopiański</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia wrażenia, jakie wywołuje na nim budowla</li> <li>– wyjaśnia ogólnie pojęcie stylu architektonicznego</li> <li>– wymienia główne cechy stylu zakopiańskiego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia charakterystyczne elementy budowli</li> <li>– wyjaśnia pojęcie stylu architektonicznego</li> <li>– wymienia konstytutywne cechy stylu zakopiańskiego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia charakterystyczne cechy budowli</li> <li>– wyjaśnia, co składa się na styl architektoniczny</li> <li>– omawia styl zakopiański</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyczerpująco omawia budowlę ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki jej stylu architektonicznego</li> </ul>
Wirtualny spacer – projekt fanpage'a	<ul style="list-style-type: none"> <li>– zbiera podstawowe informacje o kulturze regionu</li> <li>– korzystając z pomocy, tworzy fanpage</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– zbiera informacje o kulturze regionu</li> <li>– tworzy fanpage</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– zbiera ważne informacje o kulturze regionu</li> <li>– tworzy fanpage</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– zbiera i porządkuje ważne informacje o kulturze regionu</li> <li>– tworzy i prowadzi fanpage</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– jest znawcą kultury regionu, tworzy i aktywnie prowadzi fanpage</li> </ul>
Stracone pokolenie					
Krzysztof Kamil Baczyński <i>Z głową na karabinie</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– zna termin <i>pokolenie Kolumbów</i></li> <li>– wie, że niektóre elementy utworu mają znaczenie symboliczne</li> <li>– wskazuje formy gramatyczne ujawniające osobę mówiącą</li> <li>– przypomina, na czym polega kontrast jako środek poetycki</li> <li>– zna pojęcie <i>peryfraza</i></li> <li>– ma świadomość tragizmu pokolenia wojennego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, jakie pokolenia nazywamy pokoleniem Kolumbów</li> <li>– rozpoznaje elementy symboliczne</li> <li>– rozpoznaje podmiot liryczny</li> <li>– rozpoznaje kontrast</li> <li>– wskazuje peryfrazę</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega tragizm pokolenia wojennego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia znaczenie nazwy <i>pokolenie Kolumbów</i></li> <li>– wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych</li> <li>– charakteryzuje podmiot liryczny</li> <li>– wyjaśnia, które elementy zostały zestawione na zasadzie kontrastu</li> <li>– wyjaśnia, czego dotyczy peryfraza</li> <li>– wypowiada się wyczerpująco na temat tragizmu pokolenia wojennego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia pochodzenie i znaczenie terminu <i>pokolenie Kolumbów</i></li> <li>– interpretuje znaczenia elementów symbolicznych w kontekście całości utworu</li> <li>– omawia podmiot liryczny jako reprezentanta pokolenia</li> <li>– wyjaśnia funkcję kontrastu</li> <li>– wyjaśnia funkcję peryfrazy</li> <li>– wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega tragizm pokolenia wojennego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem przyczyn i przejawów tragizmu pokolenia Kolumbów</li> </ul>



Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Krzysztof Kamil Baczyński, <i>Elegia o [chłopcu polskim]</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, że utwór jest elegią</li> <li>– wskazuje formy gramatyczne pozwalające wyróżnić osobę mówiącą</li> <li>– rozpoznaje bohatera lirycznego</li> <li>– przypomina, na czym polega kontrast</li> <li>– wskazuje przykład metafory</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, czym cechuje się elegia</li> <li>– rozpoznaje osobę mówiącą</li> <li>– wskazuje bohatera lirycznego</li> <li>– rozpoznaje kontrast w wierszu</li> <li>– rozpoznaje metafory w utworze</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym cechuje się elegia jako gatunek liryczny</li> <li>– charakteryzuje osobę mówiącą</li> <li>– omawia bohatera lirycznego utworu</li> <li>– wyjaśnia, z czym jest związany kontrast w wierszu</li> <li>– wyjaśnia znaczenia metaforyczne</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, dlaczego utwór jest elegią</li> <li>– omawia relację między osobą mówiącą i bohaterem lirycznym</li> <li>– tworzy dłuższą wypowiedź związaną z bohaterem lirycznym</li> <li>– wyjaśnia funkcję kontrastu</li> <li>– interpretuje znaczenia wynikające z metafory</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem przyczyn i przejawów tragizmu bohaterów</li> </ul>
Zbigniew Herbert <i>Nike, która się waha</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, kim była Nike</li> <li>– zna pojęcie <i>reinterpretacja</i></li> <li>– wskazuje bohatera lirycznego</li> <li>– wie, że bohater jest postacią tragiczną</li> <li>– wie, że utwór reprezentuje wiersz wolny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje motywy mitologiczne w wierszu</li> <li>– wie, na czym polega reinterpretacja</li> <li>– przedstawia bohatera lirycznego</li> <li>– krótko wyjaśnia, dlaczego bohater jest postacią tragiczną</li> <li>– wie, czym cechuje się wiersz wolny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia motywy mitologiczne wykorzystane w wierszu</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega reinterpretacja w wierszu</li> <li>– charakteryzuje bohatera lirycznego</li> <li>– omawia tragizm bohatera lirycznego</li> <li>– wymienia wszystkie cechy wiersza wolnego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia znaczenia motywów mitologicznych występujących w wierszu</li> <li>– formułuje znaczenia związane z reinterpretacją motywów mitologicznych</li> <li>– tworzy dłuższą wypowiedź związaną z bohaterem lirycznym</li> <li>– wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega tragizm bohatera</li> <li>– omawia budowę utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem znaczeń związanych z reinterpretacją motywów mitologicznych</li> </ul>
Andrzej Wróblewski <i>Matka z zabitym dzieckiem</i> <i>Syn i zabita matka</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– dostrzeże podobieństwa tematyczne i estetyczne obu obrazów</li> <li>– dostrzeże znaczącą kolorystykę obrazów</li> <li>– dostrzeże główną zasadę kompozycyjną obrazów</li> <li>– wymienia bohaterów obrazów</li> <li>– zna pojęcie <i>styl malarstwa</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje podobieństwa tematyczne i estetyczne obu obrazów</li> <li>– omawia kolorystykę obrazów</li> <li>– omawia kompozycję obrazów</li> <li>– wypowiada się na temat bohaterów obrazów</li> <li>– wie, co składa się na styl malarstwa</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wypowiada się na temat podobieństw tematycznych i estetycznych obrazów</li> <li>– omawia funkcję kolorów na obrazach</li> <li>– wypowiada się na temat kompozycji obrazów</li> <li>– zestawia bohaterów obrazów</li> <li>– wymienia główne cechy stylu malarstwa A. Wróblewskiego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia wyczerpująco podobieństwa tematyczne i estetyczne obu obrazów</li> <li>– wyjaśnia symboliczne znaczenia kolorystyki obrazów</li> <li>– wskazuje znaczenia wynikające z kompozycji obrazów</li> <li>– omawia relacje zachodzące między bohaterami obrazów i sposób ich zobrazowania</li> <li>– omawia styl malarstwa autora obrazów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje obrazy ze szczególnym uwzględnieniem środków języka malarskiego wykorzystanych dla kreowania znaczeń</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Wirtualny spacer – profil osobowy bohatera	– korzystając z pomocy, przygotowuje prosty profil osobowy	– przygotowuje prosty profil osobowy	– przygotowuje profil osobowy	– przygotowuje rozbudowany profil osobowy	– samodzielnie przygotowuje rozbudowany, ciekawy profil osobowy
<b>W ogniu walki</b>					
Arkady Fiedler <i>Dywizjon 303</i>	– zna najważniejsze elementy świata przedstawionego – wydobywa podstawowe informacje – odróżnia literaturę faktu od literatury pięknej – wymienia wybranych bohaterów – zna środki językowe dynamizujące wypowiedź – krótko opowiada wybrane wydarzenia	– wymienia najważniejsze elementy świata przedstawionego – wydobywa najważniejsze informacje – wie, kiedy utwór należy do literatury faktu – krótko charakteryzuje wybranych bohaterów – nazywa środki językowe dynamizujące wypowiedź – opowiada krótko przebieg najważniejszych wydarzeń	– porządkuje najważniejsze elementy świata przedstawionego – wydobywa informacje – wyjaśnia, dlaczego utwór należy do literatury faktu – charakteryzuje wybranych bohaterów – wie, jakich środków językowych użyć dla zdynamizowania wypowiedzi – opowiada przebieg wydarzeń	– omawia najważniejsze elementy świata przedstawionego – wydobywa i porządkuje informacje – omawia utwór jako tekst reprezentujący literaturę faktu – charakteryzuje bohaterów – stosuje środki językowe dynamizujące wypowiedź – w rozwinięty sposób opowiada przebieg wydarzeń	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem jego walorów dokumentarnych
Melchior Wańkowicz <i>Szkice spod Monte Cassino</i>	– wie, o czym mówi fragment – nazywa emocje wybranych bohaterów – rozpoznaje reportaż jako gatunek – stara się brać udział w dyskusji	– omawia wybrane elementy przedstawionej rzeczywistości – nazywa emocje bohaterów – wie, czym jest reportaż jako forma wypowiedzi – bierze udział w dyskusji	– omawia wszystkie elementy przedstawionej rzeczywistości – omawia emocje bohaterów przeciwstawnych stron konfliktu – wymienia cechy reportażu – bierze czynny udział w dyskusji	– omawia tematykę i problematykę fragmentu utworu – omawia źródła emocji bohaterów – omawia cechy reportażu jako formy wypowiedzi, – bierze czynny udział w dyskusji, nawiązuje do wypowiedzi przedmówców	– samodzielnie analizuje i interpretuje fragment ze szczególnym uwzględnieniem motywacji działania bohaterów
Jacek Dukaj <i>Xavras Wyżryn</i>	– wymienia podstawowe elementy świata przedstawionego – wie, czego dotyczy konflikt – prezentuje działania bohaterów – wyjaśnia, jak mogą przejawiać się postawy patriotyczne	– zbiera podstawowe informacje o elementach świata przedstawionego – opowiada o konflikcie – opowiada o motywach działania bohaterów	– porządkuje informacje o świecie przedstawionym – relacjonuje przebieg konfliktu – ustosunkowuje się do działań bohaterów	– prezentuje informacje o świecie przedstawionym – prezentuje przyczyny i przebieg konfliktu – ocenia motywy działania bohaterów	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem oceny postaw bohaterów

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
		– wyjaśnia, czym wyraża się patriotyzm bohaterów	– omawia postawy patriotyczne bohaterów	– wypowiada się na temat postaw patriotycznych	
Janusz Ordon, Rafał Urbański <i>Wieża</i> (komiks)	– odróżnia komiks od innych tekstów kultury – uważnie ogląda warstwę obrazową komiksu – czyta ze zrozumieniem warstwę językową komiksu – nazywa emocje bohaterów – opowiada najważniejsze wydarzenia	– zna komiks jako tekst kultury – omawia warstwę obrazową komiksu – omawia warstwę językową komiksu – wyjaśnia, jak zostały pokazane emocje bohaterów – relacjonuje przebieg najważniejszych wydarzeń	– wyjaśnia, czym cechuje się komiks jako tekst kultury – wypowiada się na temat warstwy obrazowej komiksu – wyjaśnia, czego dotyczy warstwa językowa komiksu – omawia emocje bohaterów – opowiada przebieg wydarzeń	– omawia wyróżniki komiksu jako specyficznego tekstu kultury – ocenia warstwę obrazową komiksu – ocenia warstwę językową komiksu – wskazuje źródła emocji bohaterów – relacjonuje własnymi słowami przebieg wydarzeń	– samodzielnie analizuje i interpretuje komiks ze szczególnym uwzględnieniem typowych dla komiksu środków wyrazu
Wirtualny spacer – nagrania wspomnień osób pamiętających czasy wojenne	– zbiera najważniejsze informacje na wskazany temat – przeprowadza krótką rozmowę z wybraną osobą, korzystając z pomocy, nagrywa krótki film	– zbiera informacje na wskazany temat – przeprowadza rozmowę z wybraną osobą – nagrywa krótki film	– zbiera ciekawe informacje na wskazany temat – przeprowadza interesującą rozmowę z wybraną osobą – nagrywa film	– zbiera bogate informacje na ustalony przez siebie temat – przeprowadza ciekawą rozmowę z wybraną osobą – nagrywa ciekawy film	– samodzielnie zbiera, selekcjonuje i porządkuje informacje na ustalony przez siebie temat, przeprowadza interesującą, wyczerpującą rozmowę z wybraną osobą, nagrywa interesujący film, w którym wykorzystuje środki języka filmowego
Sprawdzian przyjaźni					
Aleksander Kamiński <i>Kamienie na szaniec</i>	– przypisuje utwór do literatury faktu – wydobywa podstawowe informacje związane ze światem przedstawionym – zna realia okupacyjnej rzeczywistości – zna pojęcie <i>pokolenie</i> – zna pojęcie <i>tragizm</i> – przedstawia bohaterów	– wie, czym cechuje się literatura faktu – zbiera najważniejsze informacje związane ze światem przedstawionym – przedstawia realia okupacyjnej rzeczywistości – wie, jaką grupę ludzi nazywamy pokoleniem	– wyjaśnia, czym cechuje się literatura faktu – odtwarza najważniejsze informacje związane ze światem przedstawionym – opowiada o realiach okupacyjnej rzeczywistości – wyjaśnia, co łączy ludzi należących do pokolenia wojennego	– wypowiada się o utworze w kontekście literatury faktu – prezentuje w ciekawy sposób informacje związane ze światem, przedstawionym – uzupełnia realia okupacyjnej rzeczywistości samodzielnie zdobytą wiedzą o tych czasach – opowiada o pokoleniu wojennym	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem postaw bohaterów

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> <li>według wzoru tworzy opis sytuacji</li> <li>stara się brać udział w dyskusji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>ma świadomość tragizmu pokolenia wojennego</li> <li>charakteryzuje bohaterów</li> <li>tworzy opis sytuacji</li> <li>przedstawia argumenty w dyskusji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia tragizm pokolenia wojennego</li> <li>dokonuje pełnej charakterystyki postaci</li> <li>tworzy dynamiczny opis sytuacji</li> <li>bierze udział w dyskusji, przedstawia argumenty</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega tragizm pokolenia wojennego</li> <li>dokonuje charakterystyki porównawczej bohaterów</li> <li>tworzy dynamiczny opis sytuacji spełniający wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi</li> <li>bierze aktywny udział w dyskusji, ustosunkowuje się do argumentów innych uczestników dyskusji</li> </ul>	
Monika Kowaleczko-Szumowska <i>Galop'44</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje elementy świata przedstawionego</li> <li>opowiada wybrane wydarzenia</li> <li>przedstawia bohaterów</li> <li>według podanego wzoru pisze recenzję książki</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia elementy świata przedstawionego</li> <li>opowiada o najważniejszych wydarzeniach</li> <li>charakteryzuje bohaterów</li> <li>pisze recenzję książki</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>porządkuje elementy świata przedstawionego</li> <li>opowiada o wydarzeniach</li> <li>dokonuje pełnej charakterystyki postaci</li> <li>pisze rozwiniętą recenzję książki</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia elementy świata przedstawionego</li> <li>w ciekawy sposób opowiada o wydarzeniach</li> <li>ocenia bohaterów</li> <li>pisze recenzję, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem postaw bohaterów</li> </ul>
Jan Komasa <i>Miasto 44</i> (film fabularny)	<ul style="list-style-type: none"> <li>uważnie ogląda film</li> <li>rozpoznaje najważniejsze środki języka filmowego</li> <li>zwraca uwagę na grę aktorską</li> <li>dostrzega w filmie efekty specjalne</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje elementy świata przedstawionego</li> <li>rozpoznaje użyte środki języka filmowego</li> <li>wypowiada się na temat gry aktorskiej</li> <li>wymienia przykłady efektów specjalnych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia najważniejsze elementy świata przedstawionego</li> <li>omawia funkcję środków języka filmowego</li> <li>wstępnie ocenia grę aktorską</li> <li>wypowiada się na temat wykorzystanych w filmie efektów specjalnych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia elementy świata przedstawionego</li> <li>wyjaśnia, jak za pomocą określonych środków języka filmowego zostały przekazane znaczenia</li> <li>ocenia grę aktorską</li> <li>omawia znaczenie efektów specjalnych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>samodzielnie analizuje i interpretuje film ze szczególnym uwzględnieniem środków języka filmowego wykorzystanych do kreowania znaczeń</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Wirtualny spacer – wystawa związana z pokoleniem Kolumbów	<ul style="list-style-type: none"> <li>– szuka we wskazanych źródłach materiałów</li> <li>– bierze udział w przygotowaniu ekspozycji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wybiera odpowiednie materiały na wystawę</li> <li>– przygotowuje ekspozycję</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– świadomie wybiera materiały, porządkuje je</li> <li>– tworzy przemyślaną ekspozycję</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– gromadzi, selekcjonuje i porządkuje materiały na wystawę</li> <li>– przygotowuje ciekawą, przemyślaną ekspozycję</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie dobiera, porządkuje wartościowe materiały na wystawę, organizuje ich przemyślaną ekspozycję według przyjętych zasad</li> </ul>
Uwikłani w historię					
Miron Białoszewski <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, że utwór jest pamiętnikiem</li> <li>– wydobycie informacje dotyczące powstańczej codzienności</li> <li>– dostrzega dynamikę i emocjonalizm</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, czym cechuje się pamiętnik jako forma wypowiedzi</li> <li>– odtwarza najważniejsze informacje związane z powstańczą codziennością</li> <li>– wskazuje w tekście środki językowe oddające dynamizm i emocje</li> <li>– wie, czym cechuje się język mówiony</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym cechuje się pamiętnik jako forma wypowiedzi</li> <li>– odtwarza powstańczą codzienność</li> <li>– rozpoznaje i nazywa środki językowe oddające dynamizm i emocje</li> <li>– wskazuje cechy języka mówionego w tekście</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia utwór w kontekście jego gatunku</li> <li>– opowiada własnymi słowami o powstańczej codzienności</li> <li>– stosuje funkcjonalnie środki językowe oddające dynamizm i emocje</li> <li>– omawia efekty zastosowania języka mówionego w tekście</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem jego formy i języka</li> </ul>
Czesław Miłosz <i>Piosenka o porcelanie</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, że niektóre elementy mają znaczenie symboliczne</li> <li>– wskazuje zdrobnienia</li> <li>– wie, na czym polega apostrofa</li> <li>– wskazuje formy pozwalające rozpoznać osobę mówiącą</li> <li>– łączy tekst z rzeczywistością wojenną</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje elementy o znaczeniach symbolicznych</li> <li>– ustala, czego dotyczą zdrobnienia</li> <li>– wskazuje apostrofę</li> <li>– rozpoznaje osobę mówiącą</li> <li>– formułuje problematykę utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia elementy o znaczeniach symbolicznych</li> <li>– omawia funkcję zdrobnień</li> <li>– omawia funkcję apostrofy</li> <li>– wypowiada się na temat osoby mówiącej</li> <li>– wyjaśnia, jak ujawnia się rzeczywistość wojenna w wierszu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych</li> <li>– omawia znaczenia wynikające z zastosowania zdrobnień</li> <li>– omawia znaczenia wynikające z zastosowania apostrofy</li> <li>– charakteryzuje osobę mówiącą</li> <li>– omawia znaczenia wiersza z perspektywy rzeczywistości wojennej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem jego metaforyki</li> </ul>
Ekspozyty z Muzeum Powstania Warszawskiego	<ul style="list-style-type: none"> <li>– uważnie ogląda ekspozyty</li> <li>– według wzoru sporządza notatkę</li> <li>– prezentuje pierwsze wrażenia po obejrzeniu ekspozycji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– opowiada o ekspozycjach</li> <li>– sporządza notatkę, wypowiada się na temat ekspozycji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– opisuje ekspozyty</li> <li>– sporządza funkcjonalną notatkę</li> <li>– omawia ekspozycję</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia ekspozyty w kontekście ich wartości informacyjnej i emocjonalnej</li> <li>– sporządza notatkę – zachowuje wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyczerpująco omawia ekspozyty ze szczególnym uwzględnieniem ich roli w zachowaniu pamięci o powstaniu warszawskim</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
				– ocenia rolę ekspozycji w kształtowaniu świadomości narodowej	
Wirtualny spacer – relacja z powstania	– we wskazanych źródłach szuka materiałów – korzystając z pomocy, sporządza krótką relację	– zbiera odpowiednie materiały – przedstawia krótką relację	– selekcjonuje materiały – wykorzystuje je do przedstawienia ciekawej relacji	– porządkuje i selekcjonuje materiały – sporządza ciekawą relację	– samodzielnie wyszukuje ciekawe materiały, porządkuje je, przedstawia w ciekawej, wyczerpującej relacji
Wojenna groza					
Karolina Lanckorońska <i>Wspomnienia wojenne</i>	– odróżnia literaturę faktu od literatury pięknej – wydobywa podstawowe informacje z tekstu – zna pojęcie <i>reifikacja</i> – cytuje fragment, w którym jest mowa o moralności	– zalicza tekst do literatury faktu – gromadzi informacje z tekstu – wyjaśnia pojęcie <i>reifikacja</i> – odtwarza poglądy autorki na temat moralności	– wyjaśnia, czym wyróżnia się literatura faktu – porządkuje informacje wydobyte z tekstu – wyjaśnia, jak wykorzystana została reifikacja w tekście – omawia poglądy autorki na temat moralności	– wyjaśnia, dlaczego tekst należy do literatury faktu – opowiada o realiach obozowych – omawia funkcję reifikacji w tekście – ustosunkowuje się do poglądów autorki na temat moralności	– samodzielnie analizuje i interpretuje fragment ze szczególnym uwzględnieniem problematyki moralności
Bogdan Bartnikowski <i>Dzieciństwo w pasiakach</i>	– przypomina, co może być motywem – wydobywa podstawowe informacje z tekstu – odtwarza najważniejsze informacje o życiu w obozie – przypomina informacje o rodzajach narracji – wie, że niektóre elementy w tekście mogą mieć znaczenia symboliczne – wie, na czym polega lapidarność stylu	– dostrzega w tekście motyw dzieciństwa – wydobywa informacje z tekstu – odtwarza realia obozowe – nazywa rodzaj narracji występujący w utworze – wskazuje element symboliczny – dostrzega lapidarność stylu	– wyjaśnia, jak został pokazany w tekście motyw dzieciństwa – porządkuje informacje z tekstu – opowiada o realiach obozowych – przytacza informacje o narratorze – omawia sposób wprowadzenia do fabuły elementu symbolicznego – omawia styl utworu	– zestawia motyw dzieciństwa pokazanego w tekście z innymi utworami – omawia własnymi słowami informacje z tekstu – wyraża własną opinię o realiach obozowych – omawia funkcję narracji pierwszoosobowej – wyjaśnia znaczenia związane z symbolem bochenka chleba – wyjaśnia, jak styl utworu wpływa na jego emocjonalną wymowę	– samodzielnie analizuje i interpretuje opowiadanie ze szczególnym uwzględnieniem symboliki

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Zbigniew Libera <i>Obóz koncentracyjny Lego</i> (instalacja plastyczna)	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, że wśród dzieł plastycznych znajdują się instalacje plastyczne</li> <li>– wskazuje elementy dzieła</li> <li>– zna pojęcie prowokacji artystycznej</li> <li>– odróżnia kulturę masową od kultury wysokiej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje instalację plastyczną wśród innych tekstów kultury</li> <li>– omawia wygląd instalacji plastycznej Libery</li> <li>– wie, na czym polega i czemu służy prowokacja artystyczna</li> <li>– wie, czym cechuje się kultura masowa</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym jest instalacja plastyczna</li> <li>– opisuje instalację plastyczną Libery</li> <li>– wyjaśnia, co w dziele Libery ma charakter prowokacji artystycznej</li> <li>– omawia cechy kultury masowej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– porównuje instalację z innymi dziełami plastycznymi</li> <li>– przedstawia swoją ocenę dzieła</li> <li>– ocenia instalację jako prowokację artystyczną</li> <li>– ocenia wytwory kultury masowej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje instalację ze szczególnym uwzględnieniem intencji twórcy i sposobów jej przekazywania</li> </ul>
Wirtualny spacer – fotograficzna prezentacja miejsc pamięci	<ul style="list-style-type: none"> <li>– potrafi wskazać przynajmniej jedno miejsce pamięci w swoim regionie</li> <li>– wykonuje zdjęcie tego miejsca</li> <li>– gromadzi o nim informacje</li> <li>– prezentuje fotografie miejsca pamięci</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– zna miejsca pamięci w swoim regionie</li> <li>– wykonuje fotografie miejsc pamięci</li> <li>– wyszukuje informacje związane z miejscami pamięci w swoim regionie</li> <li>– przygotowuje fotograficzną prezentację miejsc pamięci w swoim regionie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia miejsca pamięci w swoim regionie</li> <li>– wykonuje staranne fotografie miejsc pamięci</li> <li>– gromadzi informacje związane z miejscami pamięci w swoim regionie</li> <li>– przygotowuje wyczerpującą fotograficzną prezentację miejsc pamięci w swoim regionie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– opowiada o miejscach pamięci w swoim regionie</li> <li>– wykonuje artystyczne fotografie miejsc pamięci</li> <li>– selekcjonuje i porządkuje informacje związane z miejscami pamięci w swoim regionie</li> <li>– przygotowuje atrakcyjną fotograficzną prezentację miejsc pamięci w swoim regionie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ma obszerną wiedzę na temat miejsc pominięci w swoim regionie, wykonuje ich dokumentację</li> <li>– prezentuje je w ciekawy, oryginalny sposób na fotografiach</li> </ul>
Czas pogardy					
Ida Fink <i>Wariat</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przypomina rodzaje narracji</li> <li>– wskazuje fragmenty ujawniające emocje bohatera</li> <li>– rozpoznaje intencje wypowiedzi bohatera</li> <li>– dostrzega wewnętrzny konflikt bohatera</li> <li>– postrzega wybór bohatera jako tragiczny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje narrację pierwszoosobową</li> <li>– nazywa emocje bohatera</li> <li>– formułuje intencje wypowiedzi bohatera</li> <li>– omawia wewnętrzny konflikt bohatera</li> <li>– ma świadomość tragizmu wyboru, przed którym stanął bohater</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia narratora</li> <li>– omawia emocje bohatera</li> <li>– wyjaśnia, z czym są związane intencje wypowiedzi bohatera</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega wewnętrzny konflikt bohatera</li> <li>– wyjaśnia, z czego wynika tragizm wyboru, przed którym stanął bohater</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia efekty zastosowania w opowiadaniu narracji pierwszoosobowej</li> <li>– omawia emocje bohatera i ich źródła</li> <li>– omawia intencje wypowiedzi bohatera w kontekście jego przeżyć</li> <li>– analizuje wewnętrzny konflikt bohatera</li> <li>– omawia wybór bohatera w kategoriach tragizmu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem kategorii tragizmu</li> </ul>



Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Hanna Krall <i>Żal</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>odróżnia literaturę piękną od literatury faktu</li> <li>łączy utwór z problematyką Holocaustu</li> <li>ma świadomość konieczności zachowania pamięci o ludziach, prezentuje bohaterów utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wie, że utwór należy do literatury faktu</li> <li>wskazuje elementy łączące utwór z problematyką Holocaustu</li> <li>wskazuje sposoby utrwalania pamięci o ludziach</li> <li>opowiada o wybranym bohaterze utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przypomina wyróżniki literatury faktu</li> <li>omawia elementy łączące utwór z problematyką Holocaustu</li> <li>omawia sposoby utrwalania pamięci o ludziach</li> <li>opowiada o bohaterach utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia, dlaczego utwór należy do literatury faktu</li> <li>omawia tekst w kontekście problematyki Holocaustu</li> <li>tworzy rozwiniętą wypowiedź o potrzebie, konieczności i sposobach utrwalania pamięci o ludziach</li> <li>w wyczerpujący sposób opowiada o bohaterach utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>samodzielnie analizuje i interpretuje utwór w kontekście problematyki pamięci o Holocaustu</li> </ul>
Izrael Aljuche <i>„Lutek” Orenbach</i> <i>Listy z getta tomaszowskiego</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>odróżnia list od innych form wypowiedzi</li> <li>wyjaśnia, kiedy wypowiedź ma charakter subiektywny</li> <li>wskazuje zwroty do adresata</li> <li>zbiera podstawowe informacje o elementach świata przedstawionego</li> <li>zbiera podstawowe informacje o rzeczywistości w getcie</li> <li>wskazuje fragmenty, na podstawie których można określić emocje nadawcy</li> <li>przypomina, czym cechuje się styl potoczny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje tekst jako listy</li> <li>rozpoznaje subiektywizm wypowiedzi</li> <li>określa adresata</li> <li>zbiera informacje o elementach świata przedstawionego</li> <li>odtwarza podstawowe informacje o rzeczywistości w getcie</li> <li>nazywa emocje nadawcy</li> <li>rozpoznaje styl potoczny wypowiedzi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia formę wypowiedzi wykorzystaną w utworze</li> <li>wyjaśnia, z czego wynika subiektywizm wypowiedzi</li> <li>na podstawie zwrotów do adresata określa relacje między nadawcą i odbiorcą</li> <li>porządkuje elementy świata przedstawionego</li> <li>opowiada o życiu w getcie</li> <li>omawia emocje nadawcy</li> <li>ustala, z którymi elementami tekstu związany jest styl potoczny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia, dlaczego tekst reprezentuje list jako gatunek wypowiedzi</li> <li>wyjaśnia, jak subiektywizm wypowiedzi wpływa na relację o rzeczywistości w getcie</li> <li>wyjaśnia, jak adresat wpływa na relację zawartą w listach</li> <li>omawia elementy świata przedstawionego</li> <li>przedstawia życie w getcie na podstawie utworu i dodatkowych źródeł</li> <li>wskazuje źródła emocji nadawcy</li> <li>omawia funkcję stylu potocznego zastosowanego w wypowiedzi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem wiedzy o Holocaustu</li> </ul>
Peter Eisenman Pomnik Pomordowanych Żydów Europy w Berlinie	<ul style="list-style-type: none"> <li>uważnie ogląda pomnik i mauzoleum</li> <li>ma świadomość konieczności zachowania przeszłości w pamięci</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wie, czym różni się pomnik i mauzoleum</li> <li>wypowiada się na temat konieczności zachowania w pamięci przeszłości</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia wstępne spostrzeżenia o pomniku i mauzoleum</li> <li>w wyczerpujący sposób wypowiada się na temat konieczności zachowania w pamięci przeszłości</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia różnice między pomnikiem a mauzoleum</li> <li>rozważa problematykę zachowania pamięci o ofiarach wojny</li> <li>zestawia w opisie pomnik i mauzoleum</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>samodzielnie interpretuje obydwie budowle ze szczególnym uwzględnieniem ich znaczeń symbolicznych</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Andrzej Sołyga, Marcin Roszczyk, Zdzisław Pidek Mauzoleum w Bełżcu	<ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia elementy pomnika i mauzoleum</li> <li>wie, że niektóre elementy mają znaczenia symboliczne</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>opisuje pomnik i mauzoleum</li> <li>wskazuje elementy symboliczne</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>w rozwinięty sposób opisuje pomnik i mauzoleum</li> <li>wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>interpretuje obydwie budowle i uwzględnia ich znaczenia symboliczne</li> </ul>	
Wirtualny spacer – sylwetki Ireny Sendlerowej i Janusza Korczaka	<ul style="list-style-type: none"> <li>w wskazanych źródłach szuka informacji</li> <li>krótko prezentuje zebrane informacje</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zbiera odpowiednie informacje</li> <li>prezentuje zebrane informacje</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>samodzielnie dociera do informacji, porządkuje je, przedstawia w ciekawy dla odbiorcy sposób</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>zbiera, selekcjonuje i porządkuje informacje</li> <li>prezentuje w ciekawej formie zebrane informacje</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przygotowuje ciekawą, atrakcyjną informacyjnie i wizualnie prezentację sylwetek</li> </ul>
Trudy porozumienia					
Stanisław Barańczak <i>Garden party</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wie, o czym mówi wiersz</li> <li>przedstawia bohaterów utworu</li> <li>wie, na czym polega ironia</li> <li>pisze proste zaproszenie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje sytuację liryczną</li> <li>krótko opowiada o relacjach między bohaterami, rozpoznaje w wierszu ironię</li> <li>pisze zaproszenie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>opowiada o sytuacji lirycznej</li> <li>omawia sytuację liryczną</li> <li>wyjaśnia, czego dotyczy ironia w utworze</li> <li>pisze oryginalne zaproszenie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>określa problematykę utworu</li> <li>ocenia relacje między bohaterami</li> <li>omawia funkcję ironii</li> <li>pisze zaproszenie – zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystanej w nim kategorii ironii</li> </ul>
Melchior Wańkowicz <i>Tędy i owędy</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>opowiada o swoich wrażeniach po przeczytaniu tekstu</li> <li>odróżnia literaturę faktu od literatury pięknej</li> <li>dzieli tekst na części kompozycyjne</li> <li>zna pojęcie komunikacji językowej</li> <li>zna pojęcie stereotyp</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wstępnie ocenia tekst</li> <li>wie, że tekst należy do literatury faktu</li> <li>tytułuje poszczególne części tekstu</li> <li>wyjaśnia, na czym polega komunikacja językowa</li> <li>wie, czym jest stereotyp</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia swoją ocenę tekstu</li> <li>wie, że tekst jest wspomnieniową gawędą</li> <li>odtwarza zawartość treściową poszczególnych części</li> <li>omawia krótko akt komunikacji językowej</li> <li>wyjaśnia, co to jest stereotyp</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>tworzy wypowiedź, w której przedstawia i uzasadnia swoją ocenę tekstu</li> <li>wyjaśnia, dlaczego tekst można nazwać wspomnieniową gawędą</li> <li>omawia relacje między poszczególnymi częściami kompozycyjnymi</li> <li>wymienia i omawia składniki komunikacji językowej</li> <li>wyjaśnia, o jakich stereotypach jest mowa w tekście</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego przynależności do literatury faktu</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Anna Wierzbicka <i>Przez pryzmat języka</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– czyta tekst ze zrozumieniem</li> <li>– wie, na czym polega akt komunikacji językowej</li> <li>– wie, że system języka składa się z kilku warstw</li> <li>– wyodrębnia akapity</li> <li>– cytuje zdanie zawierające tezę</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, o czym jest mowa w tekście</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega akt komunikacji językowej</li> <li>– wymienia kilka warstw języka</li> <li>– omawia treść wybranego akapitu</li> <li>– przekazuje tezę autorki własnymi słowami,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza krótko treść tekstu</li> <li>– wymienia składniki aktu komunikacji językowej</li> <li>– wymienia wszystkie warstwy języka</li> <li>– wyjaśnia, o czym jest mowa w kolejnych akapitach</li> <li>– wyjaśnia, czego dotyczy teza zawarta w tekście</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza własnymi słowami treść tekstu</li> <li>– omawia akt komunikacji językowej</li> <li>– omawia poszczególne warstwy języka</li> <li>– określa relacje między akapitami</li> <li>– ustosunkowuje się do tezy zawartej w tekście</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst, ustosunkowuje się do wyводу autorki</li> </ul>
Wirtualny spacer – e-plakat	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia krótko swoje wrażenia po zapoznaniu się z e-plakataami</li> <li>– tworzy proste hasła plakatowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia swoje wrażenia po zapoznaniu się z e-plakataami</li> <li>– tworzy hasła plakatowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia e-plakaty</li> <li>– tworzy ciekawe hasła plakatowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia znaczenia wynikające z e-plakatów</li> <li>– tworzy hasła plakatowe związane z problematyką tekstów z rozdziału</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie interpretuje e-plakaty, tworzy oryginalne, twórcze hasła plakatowe związane z problematyką tekstów z rozdziału</li> </ul>
W świecie ludzi i zwierząt					
Sławomir Mrozek <i>Artysta</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– czyta tekst ze zrozumieniem</li> <li>– opowiada o głównym bohaterze utworu</li> <li>– dostrzega sprzeczność w utworze</li> <li>– wie, że pod postaciami zwierząt ukrywają się ludzie</li> <li>– pisze proste ogłoszenie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza swoimi słowami treść utworu</li> <li>– omawia postawę życiową bohatera</li> <li>– wie, co to jest paradoks</li> <li>– omawia sposób kreacji bohaterów</li> <li>– pisze ogłoszenie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odczytuje przenośne znaczenia utworu</li> <li>– omawia stosunek innych postaci do głównego bohatera</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega paradoks w utworze</li> <li>– wyjaśnia przesłanie utworu</li> <li>– pisze rozwinięte ogłoszenie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia przenośne znaczenia utworu</li> <li>– ocenia postawę życiową bohatera</li> <li>– omawia funkcję paradoksu jako chwytu literackiego</li> <li>– wyjaśnia, jak sposób kreacji bohaterów wpływa na przesłanie utworu</li> <li>– pisze ogłoszenie zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje opowiadanie ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystanej konwencji i jej funkcji w eksponowaniu przesłania utworu</li> </ul>
Jonathan Swift <i>Przygody Guliwera</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia najważniejsze elementy świata przedstawionego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– porządkuje elementy świata przedstawionego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia elementy świata przedstawionego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza własnymi słowami treść fragmentu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, na czym polega fikcja fantastyczna</li> <li>– przypomina, jakie są rodzaje narracji</li> <li>– utożsamia narratora z bohaterem</li> <li>– wyodrębnia kilka wartości, o jakich jest mowa w utworze</li> <li>– zna pojęcie utopii</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje elementy fantastyczne</li> <li>– rozpoznaje narrację pierwszoosobową</li> <li>– wstępnie charakteryzuje bohatera–narratora</li> <li>– nazywa wartości, o jakich jest mowa w utworze</li> <li>– wie, co to jest utopia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia rolę elementów fantastycznych</li> <li>– charakteryzuje bohaterów</li> <li>– ustala, jakie zachowania bohaterów odzwierciedlają uznawane przez nich wartości</li> <li>– wyjaśnia, co to jest utopia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia relacje między elementami realistycznymi i fantastycznymi</li> <li>– omawia funkcję narracji pierwszoosobowej</li> <li>– omawia relację między bohaterami</li> <li>– prezentuje rozbudowaną wypowiedź na temat wartości</li> <li>– wyjaśnia, czemu służy kreowanie świata jako utopii</li> </ul>	uwzględnieniem funkcji elementów fantastycznych
Katarzyna Kozyra <i>Piramida zwierząt</i> (instalacja plastyczna)	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje instalacje plastyczne wśród innych tekstów kultury</li> <li>– wymienia kilka składników instalacji</li> <li>– wyjaśnia dosłowne znaczenie wyrazów</li> <li>– formułuje jedno pytanie w związku z instalacją</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje podstawowe różnice między instalacją a innymi dziełami plastycznymi</li> <li>– wymienia składniki instalacji</li> <li>– omawia znaczenia związane z podanymi wyrazami</li> <li>– formułuje proste pytania związane z instalacją plastyczną</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym cechuje się instalacja plastyczna jako tekst kultury</li> <li>– omawia składniki instalacji</li> <li>– wskazuje przenośne znaczenia wyrazów</li> <li>– formułuje pytania dotyczące znaczeń instalacji plastycznej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia swój stosunek do instalacji jako dzieła sztuki</li> <li>– omawia związki zachodzące między wszystkimi składnikami instalacji</li> <li>– omawia przenośne znaczenia wynikające z podanych wyrazów</li> <li>– wyjaśnia, jakie refleksje wywołuje instalacja</li> </ul>	– samodzielnie analizuje i interpretuje dzieło ze szczególnym uwzględnieniem formy wyrazu artystycznego
Wirtualny spacer – animacje internetowe	<ul style="list-style-type: none"> <li>– korzysta ze wskazanego programu komputerowego</li> <li>– korzystając z pomocy, tworzy prostą animację</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– korzysta ze wskazanego programu komputerowego</li> <li>– tworzy prostą animację</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– korzysta ze wskazanego programu komputerowego</li> <li>– tworzy animację</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– twórczo korzysta ze wskazanego programu komputerowego</li> <li>– tworzy ciekawą animację</li> </ul>	– samodzielnie tworzy oryginalną, twórczą, pomysłową animację
W poszukiwaniu wartości					
Antoine de Saint-Exupéry <i>Mały Księżę</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza główne elementy świata przedstawionego utworu</li> <li>– przedstawia ogólnie wygląd planety Małego Księcia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– opowiada o elementach świata przedstawionego</li> <li>– opowiada o wyglądzie planety Małego Księcia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– porządkuje elementy świata przedstawionego utworu</li> <li>– opowiada szczegółowo o wyglądzie planety Małego Księcia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wypowiada się na temat specyfiki elementów świata przedstawionego,</li> <li>– barwnie opowiada o wyglądzie planety Małego Księcia</li> </ul>	– prezentuje rozbudowaną wypowiedź poświęconą filozoficznej wymowie utworu

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia etapy wędrówki bohatera</li> <li>wskazuje wybrane elementy o symbolicznym znaczeniu</li> <li>przypomina, czym cechuje się przypowieść</li> <li>wskazuje jeden fragment o charakterze aforyzmu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia przebieg wędrówki bohatera</li> <li>wymienia elementy o symbolicznym znaczeniu</li> <li>dostrzega związek z przypowieścią jako gatunkiem</li> <li>cytuje fragmenty o charakterze aforyzmów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>opowiada o przebiegu wędrówki Małego Księcia</li> <li>wypowiada się na temat znaczeń symbolicznych w utworze</li> <li>przedstawia związek utworu z przypowieścią</li> <li>wyjaśnia, które fragmenty i dlaczego mają charakter aforyzmów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia, na czym polega metaforyczny charakter wędrówki Małego Księcia</li> <li>wyjaśnia znaczenia zawarte w elementach symbolicznych</li> <li>wyjaśnia, na czym polega przypowieściowy charakter utworu</li> <li>wyjaśnia przesłania zawarte w aforyzmach</li> </ul>	
Ursula le Guin <i>Czarnoksiężnik z Archipelagu</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wydobywa podstawowe informacje z tekstu</li> <li>wymienia podstawowe elementy świata przedstawionego</li> <li>odtwarza dzieje bohatera, opowiada, jak Cień zmienił życie bohatera</li> <li>wie, że utwór należy do gatunku fantasy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wydobywa informacje z tekstu</li> <li>wymienia elementy świata przedstawionego</li> <li>krótko charakteryzuje bohatera</li> <li>rozpoznaje motyw walki dobra ze złem</li> <li>przypomina, czym cechują się utwory fantasy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>porządkuje informacje wydobyte z tekstu</li> <li>omawia elementy świata przedstawionego</li> <li>opowiada o dziejach bohatera, komentuje ich przebieg</li> <li>wyjaśnia symbolikę Cienia</li> <li>wyjaśnia, dlaczego utwór zaliczany jest do gatunku fantasy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>odtwarza własnymi słowami informacje wydobyte z tekstu</li> <li>komentuje sposób pokazania elementów świata przedstawionego</li> <li>dokonuje charakterystyki i oceny postaci</li> <li>wyjaśnia znaczenia związane z motywem walki dobra ze złem</li> <li>przedstawia swój stosunek do utworów fantasy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem warstwy aksjologicznej</li> </ul>
Andrzej Budnik <i>Wywiad bez cenzury: Łukasz Supergan</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje wywiad wśród innych tekstów publicystycznych</li> <li>mówi, czego dotyczy poznany wywiad</li> <li>odtwarza poglądy rozmówcy na temat sensu podróżowania</li> <li>układa kilka pytań do wywiadu</li> <li>przeprowadza wywiad</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia cechy wywiadu jako formy publicystycznej</li> <li>formułuje temat wywiadu</li> <li>wskazuje fragmenty o znaczeniu przenośnym</li> <li>układa pytania do wywiadu</li> <li>przeprowadza wywiad</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia, czym cechuje się wywiad jako gatunek publicystyczny</li> <li>wyjaśnia, jakie problemy zostały poruszone w wywiadzie</li> <li>wyjaśnia znaczenia fragmentów metaforycznych</li> <li>ustala cel wywiadu, układa do niego pytania</li> <li>przeprowadza ciekawy wywiad</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia swój stosunek do wywiadu jako gatunku publicystycznego</li> <li>ustosunkowuje się do problemów poruszonych w wywiadzie</li> <li>omawia znaczenie fragmentów metaforycznych dla wymowy tekstu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego metaforycznej wymowy</li> <li>przeprowadza interesujący wywiad, w którym w atrakcyjny sposób przedstawia rozmówcę</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
				<ul style="list-style-type: none"> <li>– ustala cel wywiadu, układa do niego pytania, zestawia je według przyjętej zasady</li> <li>– przeprowadza ciekawy wywiad</li> </ul>	
<p>Wirtualny spacer</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wywiady audio lub video</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ustala temat wywiadu</li> <li>– formułuje kilka prostych pytań do wywiadu</li> <li>– krótki przedstawia rozmówcę</li> <li>– opowiada o sposobach i ilościach przygotowania wywiadu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– proponuje ciekawy temat wywiadu</li> <li>– formułuje pytania do wywiadu, przedstawia rozmówcę</li> <li>– przeprowadza wywiad audio lub video</li> <li>– prezentuje wywiad</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, jakiemu tematowi będzie poświęcony wywiad</li> <li>– formułuje zróżnicowane pytania do wywiadu</li> <li>– wyczerpująco przedstawia rozmówcę</li> <li>– sprawnie przeprowadza wywiad, przedstawia go kolegom</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– prezentuje temat wywiadu</li> <li>– układa kolejność pytań według określonej zasady</li> <li>– w ciekawy sposób prezentuje rozmówcę</li> <li>– przeprowadza wywiad audio lub video</li> <li>– prezentuje wywiad, opowiada o wrażeniach, przeżyciach i obserwacjach w czasie przeprowadzania wywiadu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie przygotowuje o przeprowadza wywiad – zachowuje wszystkie wymogi tego gatunku</li> </ul>
Wyroki losu					
<p>Éric-Emmanuel Schmitt <i>Oskar i pani Róża</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza podstawowe informacje dotyczące bohatera</li> <li>– wstępnie charakteryzuje bohatera</li> <li>– przytacza wypowiedzi bohatera o dorosłych</li> <li>– wie, że istnieje styl potoczny</li> <li>– pisze krótki list</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– zbiera informacje na temat bohatera</li> <li>– charakteryzuje bohatera, wyjaśnia, co bohater myślał o dorosłych</li> <li>– rozpoznaje w tekście styl potoczny, wskazuje przykłady użycia go</li> <li>– pisze list</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– porządkuje informacje na temat bohatera</li> <li>– charakteryzuje bohatera na podstawie jego wypowiedzi</li> <li>– przedstawia sposób patrzenia bohatera na dorosłych</li> <li>– przypomina, czym cechuje się styl potoczny</li> <li>– pisze ciekawy list na temat utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– zbiera i porządkuje informacje na temat bohatera</li> <li>– dokonuje pełnej charakterystyki bohatera</li> <li>– ustala, czym wywołana była ocena dorosłych przez Oskara</li> <li>– omawia rolę stylu potocznego w utworze</li> <li>– przedstawia w formie listu swoją opinię o utworze</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem postaw bohaterów wobec śmierci</li> </ul>
<p>Barbara Kosmowska <i>Pozłacana rybka</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza najważniejsze elementy świata przedstawionego</li> <li>– przedstawia rodzinę bohaterki</li> <li>– wstępnie charakteryzuje bohaterkę</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza elementy świata przedstawionego</li> <li>– opowiada o relacjach rodzinnych bohaterki</li> <li>– charakteryzuje bohaterkę</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– porządkuje elementy świata przedstawionego</li> <li>– ocenia relacje rodzinne bohaterki</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– opowiada o elementach świata przedstawionego</li> <li>– prezentuje rozwiniętą wypowiedź na temat relacji w rodzinie bohaterki</li> </ul>	

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– zna pojęcie wolontariat</li> <li>– pod kierunkiem pisze życiorys, CV, podanie, list motywacyjny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– tworzy związki wyrazowe z rzeczownikiem wolontariat</li> <li>– pisze życiorys, CV, podanie, list motywacyjny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia pełną charakterystykę bohaterki</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega wolontariat</li> <li>– pisze bezbłędnie życiorys, CV, podanie, list motywacyjny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– charakteryzuje i ocenia bohaterkę</li> <li>– opowiada o działaniach wolontariatu, których był świadkiem lub uczestnikiem</li> <li>– pisze życiorys, CV, podanie, list motywacyjny – zachowuje wszystkie wymogi tych form wypowiedzi</li> </ul>	
<p>Maciej Pieprzyca <i>Chce się żyć</i> (film fabularny)</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– opowiada o wybranej scenie z filmu</li> <li>– opowiada o bohaterze</li> <li>– zna pojęcie <i>głos z offu</i></li> <li>– zna pojęcie <i>perspektywa żabia</i></li> <li>– wstępnie omawia grę aktorską</li> <li>– pisze prostą recenzję z filmu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– opowiada o scenach, które zwróciły jego uwagę</li> <li>– opowiada, jak wyglądało życie bohatera</li> <li>– wie, na czym polega głos z offu</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega perspektywa żabia</li> <li>– przedstawia swoje wrażenia wywołane grą aktorską</li> <li>– pisze recenzję filmu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia swoje przemyślenia wywołane filmem</li> <li>– opowiada o relacjach bohatera ze światem</li> <li>– podaje przykłady scen, w których występuje głos z offu</li> <li>– wskazuje sceny filmowane z perspektywy żabiej</li> <li>– ocenia grę aktorską</li> <li>– pisze ciekawą recenzję filmu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, jak film wpłynął na jego myślenie o świecie</li> <li>– ocenia postępowanie innych w stosunku do bohatera</li> <li>– wyjaśnia funkcję głosu z offu</li> <li>– omawia funkcję punktu widzenia kamery</li> <li>– tworzy wypowiedź na temat gry aktorskiej</li> <li>– pisze recenzję filmu, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje film ze szczególnym uwzględnieniem środków języka filmowego kreujących znaczenia</li> <li>– pisze rozwiniętą recenzję filmu</li> <li>– eksponuje część oceniającą</li> </ul>
<p>Wirtualny spacer – foldery i plakaty kampanii informacyjnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– stara się brać udział w przygotowaniu kampanii informacyjnej</li> <li>– sporządza we wskazanym programie prosty plakat</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– bierze udział w przygotowaniu kampanii informacyjnej</li> <li>– sporządza we wskazanym programie plakat</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– bierze aktywny udział w przygotowaniu kampanii informacyjnej</li> <li>– sporządza we wskazanym programie ciekawy plakat</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– organizuje kampanię informacyjną</li> <li>– przygotowuje w samodzielnie wybranym programie związany z nią folder</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie przygotowuje i przeprowadza kampanię informacyjną</li> <li>– przygotowuje propagujące ją ciekawe materiały graficzne</li> </ul>
Literackie przesłanie					
<p>Nancy H. Kleinbaum <i>Stowarzyszenie umarłych poetów</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza najważniejsze elementy świata przedstawionego</li> <li>– wymienia kilku bohaterów</li> <li>– przedstawia profesora Keatinga</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza elementy świata przedstawionego</li> <li>– wymienia bohaterów</li> <li>– wstępnie charakteryzuje profesora Keatinga</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– porządkuje elementy świata przedstawionego</li> <li>– wymienia bohaterów – dzieli ich według przyjętej przez siebie zasady</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– opowiada własnymi słowami o elementach świata przedstawionego</li> <li>– omawia relacje między bohaterami</li> </ul>	



Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia wybranych uczniów akademii</li> <li>– wie, co składa się na postawę życiową</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia uczniów akademii</li> <li>– wypowiada się na temat postawy życiowej bohaterów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– charakteryzuje profesora Keatinga</li> <li>– opowiada, jak reagowali uczniowie na słowa i działanie profesora Keatinga</li> <li>– omawia postawy życiowe bohaterów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– charakteryzuje i ocenia profesora Keatinga</li> <li>– wyjaśnia, czego profesor Keating nauczył swoich uczniów</li> <li>– porównuje postawy życiowe bohaterów</li> </ul>	
Małgorzata Musierowicz <i>Kwiat kalafora</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– opowiada własnymi słowami treść fragmentu</li> <li>– wymienia cechy charakteru profesora Dmuchawca</li> <li>– wyjaśnia różnicę między współczuciem a litością</li> <li>– stara się brać udział w dyskusji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– porządkuje elementy świata przedstawionego</li> <li>– krótko charakteryzuje profesora Dmuchawca</li> <li>– bierze udział w dyskusji,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– formułuje temat rozmowy bohaterów</li> <li>– charakteryzuje profesora Dmuchawca</li> <li>– przedstawia swoje stanowisko w dyskusji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– formułuje problem tekstu, ocenia profesora Dmuchawca jako nauczyciela</li> <li>– bierze czynny udział w dyskusji</li> <li>– nawiązuje do wypowiedzi innych uczestników</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– zna całą powieść</li> <li>– omawia jej problematykę</li> <li>– analizuje świat przedstawiony</li> <li>– omawia przestanie utworu</li> </ul>
Małgorzata Musierowicz <i>Brulion Bebe B</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, o czym rozmawiali bohaterowie</li> <li>– nazywa wartości, o których jest mowa w tekście</li> <li>– wie, kto to jest autorytet</li> <li>– przeprowadza krótki wywiad z wybranym nauczycielem</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– formułuje temat rozmowy bohaterów</li> <li>– odtwarza poglądy bohaterów na temat wartości</li> <li>– wyjaśnia, kto może być autorytetem</li> <li>– przeprowadza wywiad z wybranym nauczycielem</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– nazywa najważniejsze problemy poruszone w rozmowie bohaterów</li> <li>– omawia świat wartości uznawanych przez bohaterów</li> <li>– nazywa cechy reprezentowane przez człowieka, który może być autorytetem</li> <li>– przeprowadza interesujący wywiad z wybranym nauczycielem</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza przebieg rozmowy bohaterów</li> <li>– ustosunkowuje się do poglądów bohaterów na temat wartości</li> <li>– opowiada o ludziach, których uznaje za swój autorytet</li> <li>– przeprowadza ciekawy wywiad z wybranym nauczycielem – zachowuje wszystkie wymogi tego gatunku</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem problematyki aksjologicznej</li> </ul>
Jostein Gaarder <i>Świat Zofii</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– czyta tekst ze zrozumieniem</li> <li>– wie, że filozofia jest dziedziną nauki</li> <li>– cytuje fragment wyjaśniający, na czym polega ironia sokratyczna</li> <li>– pisze proste zaproszenie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, o czym mówi tekst</li> <li>– wie ogólnie, czym zajmuje się filozofia</li> <li>– wie, z czym jest związane pojęcie <i>ironia sokratyczna</i></li> <li>– pisze zaproszenie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wydobywa informacje z tekstu</li> <li>– wymienia podstawowe działy filozofii</li> <li>– odtwarza wiadomości związane z pojęciem ironia sokratyczna</li> <li>– pisze oryginalne zaproszenie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza własnymi słowami treść tekstu</li> <li>– wyjaśnia krótko, czym zajmują się główne działy filozofii</li> <li>– wyjaśnia własnymi słowami, na czym polega ironia sokratyczna</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem omówienia i oceny poglądów Sokratesa</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	– przygotowuje argumenty do mowy obrończej	– hierarchizuje argumenty do mowy obrończej	– przygotowuje mowę obrończą	– pisze zaproszenie, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi – wygłasza mowę obrończą	
Stawimir Mrozek <i>Autorytet</i>	– czyta tekst ze zrozumieniem – dzieli tekst na akapity – wskazuje fragmenty zawierające argumenty autora – zna podstawowe rodzaje akapitów – odróżnia publicystykę od literatury pięknej – wie, że jednym z gatunków publicystycznych jest felieton – wie, że teksty publicystyczne zawierają autorskie intencje	– wyjaśnia, o czym mówi tekst – odtwarza zawartość wybranego akapitu – odtwarza argumenty autora – wie, co to jest akapit syntetyczny – wie, że tekst należy do publicystyki – wie, że tekst reprezentuje felieton jako gatunek publicystyczny – odczytuje intencje zawarte w tekście	– formułuje temat i problem tekstu – dostrzega logiczny związek między akapitami – omawia argumenty wykorzystane przez autora – wskazuje w tekście akapit syntetyczny – omawia cechy tekstów publicystycznych – omawia cechy felietonu jako gatunku publicystycznego – omawia intencje zawarte w tekście	– odtwarza główne założenia wyводу autora – określa relacje treściowe między akapitami – ustosunkowuje się do argumentów autora – określa związek akapity syntetycznego z innymi akapitami – wyjaśnia, dlaczego tekst należy do publicystyki – wyjaśnia, dlaczego tekst reprezentuje felieton jako gatunek publicystyczny – ustosunkowuje się do intencji zawartych w tekście	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst, ustosunkowuje się do zawartego w nim wyводу
Wirtualny spacer – filmiki nagrane przez uczniów	– korzystając z pomocy, nagrywa prosty filmik edukacyjny ostrzegający rówieśników przed zagrożeniami	– nagrywa filmik edukacyjny ostrzegający rówieśników przed zagrożeniami	– nagrywa pomysły, ciekawy filmik edukacyjny ostrzegający rówieśników przed zagrożeniami	– nagrywa pomysły, ciekawy filmik, stosuje celowe środki perswazji	– nagrywa oryginalny twórczy filmik ostrzegający rówieśników przed zagrożeniami z celowo stosowanymi środkami języka filmowego
Odcienie samotności					
Marek Hłasko <i>Okno</i>	– wymienia elementy świata przedstawionego – odróżnia narratora od autora – wie, na czym polega narracja pierwszoosobowa – przedstawia bohatera	– porządkuje elementy świata przedstawionego – zbiera informacje o narratorze – rozpoznaje narrację pierwszoosobową – charakteryzuje bohatera	– omawia elementy świata przedstawionego – prezentuje informacje dotyczące narratora – dostrzega subiektywizm narracji	– tworzy wypowiedź, w której prezentuje wszystkie elementy świata przedstawionego – wypowiada się na temat narratora	– samodzielnie analizuje i interpretuje opowiadanie ze szczególnym uwzględnieniem oceny przedstawionych w nim postaw życiowych

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– dostrzega różnice w postawach życiowych narratora i bohatera</li> <li>– omawia przestrzeń</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia postawy życiowe narratora i chłopca</li> <li>– dostrzega symbolikę przestrzeni</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– charakteryzuje narratora i bohatera</li> <li>– porównuje postawy życiowe narratora i bohatera</li> <li>– wyjaśnia, z czego wynika symbolika przestrzeni</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia skutki zastosowania narracji pierwszoosobowej</li> <li>– dokonuje charakterystyki porównawczej</li> <li>– ocenia postawy życiowe narratora i bohatera</li> <li>– wyjaśnia symbolikę przestrzeni</li> </ul>	
Barbara Kosmowska <i>Samotni.pl</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przypomina rodzaje narracji</li> <li>– wskazuje elementy, na podstawie których można omówić relacje panujące w rodzinie Pauli</li> <li>– nazywa emocje bohaterki</li> <li>– wyjaśnia, dlaczego Paula czuje się samotna</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje narrację pierwszoosobową</li> <li>– omawia relacje rodzinne Pauli</li> <li>– opowiada o sytuacji emocjonalnej bohaterki</li> <li>– opowiada o zmaganiu się bohaterki z samotnością</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia stosunek narratora do elementów świata przedstawionego</li> <li>– tworzy dłuższą wypowiedź na temat relacji w rodzinie Pauli</li> <li>– przedstawia obiektywnie sytuację emocjonalną bohaterki</li> <li>– przedstawia skutki postępowania Pauli</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia funkcję narracji pierwszoosobowej</li> <li>– ocenia relacje panujące w rodzinie bohaterki</li> <li>– ocenia sytuację emocjonalną bohaterki, ocenia sposoby radzenia sobie przez bohaterkę z samotnością</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem problematyki samotności</li> </ul>
Edvard Munch <i>Krzyk</i> (reprodukcja obrazu)	<ul style="list-style-type: none"> <li>– zna termin <i>ekspresjonizm</i></li> <li>– wymienia główne elementy przedstawione na obrazie</li> <li>– dostrzega deformację</li> <li>– wymienia kolory wykorzystane na obrazie</li> <li>– dostrzega główną zasadę kompozycyjną</li> <li>– wie, że niektóre elementy mają znaczenie symboliczne</li> <li>– wymienia postaci przedstawione na obrazie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia znaczenie terminu <i>ekspresjonizm</i></li> <li>– wymienia elementy przedstawione na obrazie</li> <li>– wskazuje elementy przedstawione za pomocą deformacji</li> <li>– omawia kolorystykę obrazu</li> <li>– wstępnie omawia kompozycję obrazu</li> <li>– wskazuje elementy o znaczeniach symbolicznych</li> <li>– opowiada o sposobie prezentowania postaci na obrazie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– używa terminu <i>ekspresjonizm</i></li> <li>– omawia elementy przedstawione na obrazie</li> <li>– omawia elementy przedstawione za pomocą deformacji</li> <li>– ocenia kolorystykę obrazu</li> <li>– omawia kompozycję obrazu</li> <li>– omawia elementy o znaczeniach symbolicznych</li> <li>– omawia relacje między postaciami przedstawionymi na obrazie a światem</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym cechują się dzieła ekspresjonistyczne</li> <li>– omawia relacje zachodzące między elementami przedstawionymi na obrazie</li> <li>– omawia funkcję deformacji</li> <li>– wypowiada się na temat znaczeń obrazu eksponowanych kolorystyką</li> <li>– ocenia kompozycję obrazu</li> <li>– wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych</li> <li>– formułuje znaczenia sugerowane sposobem prezentowania postaci na obrazie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje obraz ze szczególnym uwzględnieniem zastosowanych malarskich środków wyrazu dla przekazania znaczeń</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Wirtualny spacer – tworzenie teledysku	– przypomina, co to jest motyw – korzystając z pomocy, tworzy teledysk	– dostrzega powtarzalność wybranego motywu w różnych tekstach kultury – tworzy prosty teledysk	– podaje przykłady kilku tekstów kultury zawierających ten sam motyw – tworzy teledysk	– gromadzi teksty kultury zawierające ten sam motyw – tworzy ciekawy teledysk	– selekcjonuje i porządkuje teksty kultury zawierające ten motyw – samodzielnie tworzy oryginalny, atrakcyjny wizualnie teledysk
Na swój temat					
Szczepan Twardoch <i>Wieloryby i ćmy. Dzienniki 2007–2015</i>	– zna dziennik jako gatunek – zna pojęcie <i>autobiografizm</i> – wie, kiedy wypowiedź ma charakter subiektywny – wskazuje fragmenty o znaczeniach metaforycznych – wskazuje fragmenty zawierające refleksje o świecie	– rozpoznaje dziennik wśród innych gatunków – wie, na czym polega <i>autobiografizm</i> – dostrzega subiektywizm wypowiedzi – odtwarza zawartość fragmentów o znaczeniach metaforycznych – odtwarza refleksje autora o świecie	– wymienia cechy dziennika jako gatunku – wyjaśnia pojęcie <i>autobiografizm</i> – wyjaśnia, z czego wynika subiektywizm wypowiedzi – wyjaśnia znaczenia metaforyczne – omawia refleksje autora o świecie	– omawia cechy dziennika jako gatunku – omawia rysy autobiograficzne w tekście – interpretuje tekst w kontekście jego subiektywnego charakteru – omawia fragmenty o znaczeniach metaforycznych – ustosunkowuje się do refleksji autora o świecie	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem zawartych w nim refleksji o świecie
Magdalena Tulli <i>Szum</i>	– czyta tekst ze zrozumieniem – zna pojęcie autokreacja – wskazuje fragmenty opisujące emocje – według wzoru pisze list	– opowiada, o czym mówi tekst – dostrzega w tekście przejawy autokreacji – omawia prezentowane emocje – pisze list	– wskazuje główne zagadnienia poruszone w tekście – omawia na podstawie tekstu zjawisko autokreacji – omawia przejawy prezentowanych emocji – pisze ciekawy, rozwinięty list	– określa problematykę tekstu – interpretuje tekst z punktu widzenia działań autokreacyjnych – przedstawia źródła prezentowanych emocji – pisze ciekawy list zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem problematyki autokreacji
Alina Szapocznikow <i>Autoportret I</i> – <i>Autoportret II</i> (rzeźby)	– wie, że rzeźba jest jedną z dziedzin sztuki – wyjaśnia, co oznacza słowo <i>autoportret</i>	– rozpoznaje rzeźbę wśród innych dzieł sztuki – wyjaśnia tytuły rzeźb – wymienia elementy obu rzeźb	– omawia specyfikę rzeźby jako dzieła sztuki – wypowiada się na temat tytułu rzeźb	– przypomina i omawia poznane do tej pory rzeźby – wyjaśnia tytuły rzeźb w kontekście tego, co przedstawiają	– samodzielnie interpretuje rzeźby ze szczególnym uwzględnieniem ich metaforycznych znaczeń

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia podstawowe elementy obu rzeźb</li> <li>wstępnie jedną z rzeźb, ma świadomość, że niektóre elementy rzeźb mają znaczenie symboliczne</li> <li>wie, że rzeźby są zrobione z różnych materiałów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>opisuje obydwie rzeźby</li> <li>wskazuje elementy o znaczeniach symbolicznych</li> <li>nazywa materiały, z których wykonane zostały rzeźby</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>porównuje elementy obu rzeźb</li> <li>dokładnie opisuje rzeźby</li> <li>omawia elementy o znaczeniach symbolicznych</li> <li>omawia rzeźby z uwzględnieniem materiału, z którego zostały zrobione</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia elementy obu rzeźb</li> <li>opisuje porównawczo obie rzeźby</li> <li>wyjaśnia symboliczne znaczenia elementów dzieł</li> <li>wyjaśnia, jak materiał, z którego zostały wykonane rzeźby, wpływa na znaczenia dzieł</li> </ul>	
Wirtualny spacer – autoportrety uczniów	<ul style="list-style-type: none"> <li>we wskazanym programie tworzy pod kierunkiem autoportret</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>w samodzielnie wybranym programie tworzy autoportret</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>w samodzielnie wybranym programie tworzy ciekawy autoportret</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>tworzy autoportret odzwierciedlający jego indywidualne cechy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>w samodzielnie wybranym programie tworzy interesujący autoportret, wykorzystuje elementy symboliczne</li> </ul>
Ścieżki życia					
Zbigniew Herbert <i>Życiorys</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje życiorys wśród innych form użytkowych</li> <li>rozdziela lirykę bezpośrednią i pośrednią</li> <li>gromadzi informacje o bohaterze lirycznym</li> <li>wskazuje wersy pozwalające określić sytuację liryczną</li> <li>dostrzega wewnętrzną kompozycję wiersza</li> <li>wskazuje wersy, w których jest mowa o wartościach</li> <li>nazywa uczucia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wie, czym cechuje się życiorys jako forma wypowiedzi</li> <li>dostrzega w utworze lirykę bezpośrednią</li> <li>rozpoznaje bohatera lirycznego</li> <li>rozpoznaje sytuację liryczną</li> <li>dzieli tekst na części kompozycyjne ze względu na formy czasu</li> <li>nazywa wartości ważne dla bohatera</li> <li>wypowiada się na temat uczuć bohatera</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia wyróżniki życiorysu</li> <li>wyjaśnia, dlaczego wiersz reprezentuje lirykę bezpośrednią</li> <li>przedstawia informacje o bohaterze lirycznym</li> <li>wskazuje składniki sytuacji lirycznej</li> <li>omawia kompozycję wewnętrzną utworu</li> <li>omawia wartości ważne dla bohatera</li> <li>wskazuje źródła uczuć</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia życiorys jako użytkową formę wypowiedzi</li> <li>dostrzega subiektywizm wypowiedzi poetyckiej</li> <li>przedstawia dłuższą wypowiedź związaną z bohaterem lirycznym</li> <li>omawia sytuację liryczną</li> <li>omawia kompozycję wewnętrzną utworu w kontekście jego zawartości treściowej</li> <li>omawia światopogląd bohatera lirycznego</li> <li>omawia uczucia bohatera i ich źródła</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem światopoglądu i postawy życiowej osoby mówiącej (bohatera lirycznego)</li> </ul>
Wisława Szymborska <i>Pisanie życiorysu</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje życiorys wśród innych form użytkowych</li> <li>przypomina, co to jest frazeologizm</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wie, czym cechuje się życiorys jako forma wypowiedzi</li> <li>wskazuje w wierszu frazeologizmy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia wyróżniki życiorysu</li> <li>wyjaśnia znaczenia związane z frazeologizmami</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia życiorys jako użytkową formę wypowiedzi</li> <li>wyjaśnia funkcję frazeologizmów w utworze</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem relacji między człowiekiem i światem</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, na czym polega ironia</li> <li>– wskazuje wersy mówiące o człowieku</li> <li>– dostrzega relacje między człowiekiem i światem ukazane w wierszu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– dostrzega w wierszu ironię</li> <li>– odtwarza obraz człowieka utrwalaony w wierszu</li> <li>– omawia relacje między człowiekiem i światem ukazane w wierszu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, przeciwko czemu skierowana jest ironia</li> <li>– omawia obraz człowieka ukazany w wierszu</li> <li>– tworzy wypowiedź na temat relacji między człowiekiem i światem ukazanych w wierszu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– interpretuje znaczenia związane z kategorią ironii zastosowaną w wierszu</li> <li>– tworzy rozbudowaną wypowiedź prezentującą obraz człowieka ukazany w wierszu</li> <li>– ocenia relacje między człowiekiem i światem ukazane w wierszu</li> </ul>	
Piotr Dumala <i>Ściany</i> (film animowany)	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ogląda uważnie film</li> <li>– dostrzega filmowe metafory</li> <li>– zna pojęcie <i>everyman</i></li> <li>– zwraca uwagę na muzykę w filmie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia swoje pierwsze wrażenie po obejrzeniu filmu</li> <li>– wskazuje sceny zawierające metafory</li> <li>– wie, kto to jest <i>everyman</i></li> <li>– wypowiada się na temat muzyki w filmie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza treściową zawartość poszczególnych scen filmu</li> <li>– wyjaśnia znaczenia filmowych metafor</li> <li>– wyjaśnia, kto to jest <i>everyman</i></li> <li>– ocenia muzykę w filmie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– opowiada własnymi słowami fabułę filmu</li> <li>– interpretuje metaforyczne znaczenia filmu</li> <li>– wykorzystuje pojęcie <i>everyman</i> do interpretacji filmu</li> <li>– ocenia muzykę filmu w kontekście jego znaczeń</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje film ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystanych środków filmowych dla kreowania znaczeń metaforycznych</li> </ul>
Wirtualny spacer – przedstawianie siebie	<ul style="list-style-type: none"> <li>– pod kierunkiem przygotowuje autoprezentację</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przygotowuje autoprezentację</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przygotowuje rozbudowaną autoprezentację</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przygotowuje w ciekawej formie autoprezentację</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie przygotowuje rozwiniętą, ciekawą autoprezentację</li> </ul>
KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE					
Fonetyka					
Głoska i litera	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozróżnia pojęcia <i>litera</i> i <i>głoska</i></li> <li>– zna główne sposoby zapisywania głosek</li> <li>– dzieli proste wyrazy na litery i głoski</li> <li>– wie, że <i>i</i> może pełnić w wyrazach różne funkcje</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, co to jest głoska i litera</li> <li>– zna sposoby zapisywania głosek</li> <li>– dzieli wyrazy na litery i głoski</li> <li>– zna funkcje litery <i>i</i> w wyrazach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym jest głoska, a czym litera</li> <li>– wymienia różnorodne sposoby zapisywania głosek</li> <li>– dzieli trudne wyrazy na litery i głoski</li> <li>– podaje przykłady roli <i>i</i> w wyrazach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia rozróżnienie w języku na litery i głoski</li> <li>– omawia wszystkie sposoby zapisywania głosek</li> <li>– bezbłędnie dzieli trudne wyrazy na litery i głoski</li> <li>– omawia funkcje litery <i>i</i> w wyrazach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– bezbłędnie dzieli wszystkie wyrazy na litery i głoski</li> <li>– bezbłędnie określa rolę <i>i</i> w wyrazach</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Podział głosek	<ul style="list-style-type: none"> <li>odróżnia samogłoski od spółgłosek</li> <li>wie, które narządy artykulacyjne biorą udział w powstawaniu głosek</li> <li>określa podstawowe cechy głosek</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozdziela samogłoski i spółgłoski</li> <li>wymienia podstawowe narządy artykulacyjne</li> <li>określa cechy głosek</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia wszystkie samogłoski, odróżnia spółgłoski</li> <li>wymienia narządy artykulacyjne</li> <li>określa cechy głosek</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia, czym różnią się samogłoski od spółgłosek</li> <li>omawia rolę poszczególnych narządów w artykulacji głosek</li> <li>określa cechy głosek</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia proces powstawania głosek</li> <li>bezbłędnie określa cechy głosek</li> </ul>
Upodobnienia głosek	<ul style="list-style-type: none"> <li>wie, że istnieje zjawisko upodobnienia głosek</li> <li>zna podstawowe rodzaje upodobnień</li> <li>zaznacza i nazywa podstawowe rodzaje upodobnień</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wie, na czym polegają upodobnienia głosek</li> <li>zna różne rodzaje upodobnień, zaznacza i nazywa upodobnienia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia upodobnienia głosek</li> <li>zna wszystkie rodzaje upodobnień</li> <li>poprawnie zaznacza i nazywa upodobnienia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>tłumaczy mechanizm powstawania upodobnień głosek</li> <li>omawia wszystkie rodzaje upodobnień</li> <li>zaznacza i nazywa wszystkie rodzaje upodobnień</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje wszystkie rodzaje upodobnień, nazywa je, poprawnie wymawia</li> </ul>
Sylaba	<ul style="list-style-type: none"> <li>wie, co to jest sylaba</li> <li>wie, że sylaby mogą się kończyć na samogłoskę lub spółgłoskę</li> <li>dzieli proste wyrazy na sylaby</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>izoluje sylabę w wyrazie</li> <li>rozpoznaje sylaby otwarte i zamknięte</li> <li>dzieli wyrazy na sylaby</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje różne sylaby w wyrazie</li> <li>nazywa, która sylaba jest zamknięta, a która otwarta</li> <li>dzieli trudne wyrazy na sylaby</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia, czym jest sylaba</li> <li>wyjaśnia, kiedy sylaba jest otwarta, kiedy zamknięta</li> <li>bezbłędnie dzieli trudne wyrazy na sylaby</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>bezbłędnie dzieli wszystkie wyrazy na sylaby</li> </ul>
Akcent wyrazowy i zdaniowy	<ul style="list-style-type: none"> <li>ma świadomość konieczności poprawnego akcentowania wyrazów</li> <li>stara się poprawnie akcentować wyrazy</li> <li>wie, że są wyrazy bezakcentowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wie, na czym polega akcent wyrazowy</li> <li>poprawnie akcentuje wyrazy</li> <li>wymienia przykłady wyrazów bezakcentowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia akcent wyrazowy</li> <li>poprawnie akcentuje niemal wszystkie wyrazy</li> <li>wymienia różnorodne przykłady wyrazów bezakcentowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia, na czym polega akcent wyrazowy</li> <li>poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy</li> <li>zna wyrazy bezakcentowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>bezbłędnie stosuje akcent w swoich wypowiedziach</li> </ul>
Zebranie i powtórzenie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozdziela pojęcia <i>litera</i> i <i>głoska</i></li> <li>zna główne sposoby zapisywania głosek</li> <li>dzieli proste wyrazy na litery i głoski</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wie, co to jest głoska i litera</li> <li>zna sposoby zapisywania głosek</li> <li>dzieli wyrazy na litery i głoski</li> <li>zna funkcje litery <i>i</i> w wyrazach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia, czym jest głoska, a czym litera</li> <li>wymienia różnorodne sposoby zapisywania głosek</li> <li>dzieli trudne wyrazy na litery i głoski</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia rozróżnienie w języku na litery i głoski</li> <li>omawia wszystkie sposoby zapisywania głosek</li> <li>bezbłędnie dzieli trudne wyrazy na litery i głoski</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>bezbłędnie dzieli wszystkie wyrazy na litery i głoski</li> <li>bezbłędnie określa rolę <i>i</i> w wyrazach</li> <li>omawia proces powstawania głosek</li> </ul>



Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, że <i>i</i> może pełnić w wyrazach różne funkcje</li> <li>– odróżnia samogłoski od spółgłosek</li> <li>– wie, które narządy artykulacyjne biorą udział w powstawaniu głosek</li> <li>– określa podstawowe cechy głosek</li> <li>– wie, co to jest sylaba</li> <li>– wie, że sylaby mogą się kończyć na samogłoskę lub spółgłoskę</li> <li>– dzieli wyrazy na sylaby</li> <li>– ma świadomość konieczności poprawnego akcentowania wyrazów</li> <li>– stara się poprawnie akcentować wyrazy</li> <li>– wie, że są wyrazy bezakcentowe</li> <li>– wie, że istnieje zjawisko upodobnienia głosek</li> <li>– zna podstawowe rodzaje upodobnień</li> <li>– zaznacza i nazywa podstawowe rodzaje upodobnień</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozróżnia samogłoski i spółgłoski</li> <li>– wymienia podstawowe narządy artykulacyjne</li> <li>– określa cechy głosek</li> <li>– izoluje sylabę w wyrazie</li> <li>– rozpoznaje sylaby otwarte i zamknięte, dzieli wyrazy na sylaby</li> <li>– wie, na czym polega akcent wyrazowy</li> <li>– poprawnie akcentuje wyrazy</li> <li>– wymienia przykłady wyrazów bezakcentowych</li> <li>– wie, na czym polegają upodobnienia głosek</li> <li>– zna różne rodzaje upodobnień, zaznacza i nazywa upodobnienia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje przykłady roli <i>i</i> w wyrazach</li> <li>– wymienia wszystkie samogłoski, odróżnia spółgłoski</li> <li>– wymienia narządy artykulacyjne</li> <li>– określa cechy głosek</li> <li>– rozpoznaje różne sylaby w wyrazie</li> <li>– nazywa, która sylaba jest zamknięta, a która otwarta</li> <li>– dzieli trudne wyrazy na sylaby</li> <li>– omawia akcent wyrazowy</li> <li>– poprawnie akcentuje niemal wszystkie wyrazy</li> <li>– wymienia różnorodne przykłady wyrazów bezakcentowych</li> <li>– omawia upodobnienia głosek</li> <li>– zna wszystkie rodzaje upodobnień</li> <li>– poprawnie zaznacza i nazywa upodobnienia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia funkcje litery <i>i</i> w wyrazach</li> <li>– wyjaśnia, czym różnią się samogłoski od spółgłosek</li> <li>– omawia rolę poszczególnych narządów w artykulacji głosek</li> <li>– określa cechy głosek</li> <li>– wyjaśnia, czym jest sylaba</li> <li>– wyjaśnia, kiedy sylaba jest otwarta, kiedy zamknięta</li> <li>– bezbłędnie dzieli trudne wyrazy na sylaby</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega akcent wyrazowy</li> <li>– poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy</li> <li>– zna wyrazy bezakcentowe</li> <li>– tłumaczy mechanizm powstawania upodobnień głosek</li> <li>– omawia wszystkie rodzaje upodobnień</li> <li>– zaznacza i nazywa wszystkie rodzaje upodobnień</li> </ul>	
Zróżnicowanie języka					
Treść i zakres znaczeniowy wyrazu	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ma świadomość różnicy między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, czym różni się treść od zakresu znaczeniowego wyrazu</li> <li>– podaje treść i zakres znaczeniowy wyrazów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym różni się treść od zakresu znaczeniowego wyrazu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia zagadnienie różnic między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– bezbłędnie podaje treść i zakres znaczeniowy różnorodnych wyrazów</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje treść i zakres znaczeniowy kilku wyrazów</li> <li>– podaje kilka wyrazów o tym samym zakresie znaczeniowym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje wyrazy o tym samym zakresie znaczeniowym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– dostrzega zależności między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazów</li> <li>– tworzy proste ciągi wyrazów o tym samym zakresie znaczeniowym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia relacje między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazu</li> <li>– tworzy ciągi wyrazów o tym samym zakresie znaczeniowym</li> </ul>	
Nazwy osobowe	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, że imiona i nazwiska to nazwy osobowe</li> <li>– zna zasady pisowni nazw osobowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyróżnia spośród nazw własnych nazwy osobowe</li> <li>– stosuje zasady pisowni nazw osobowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ma podstawową wiedzę na temat powstawania nazw osobowych</li> <li>– poprawnie zapisuje nazwy osobowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, jak powstawały nazwy osobowe</li> <li>– bezbłędnie zapisuje nazwy osobowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia proces powstawania nazw osobowych, zapisuje je bezbłędnie</li> </ul>
Odmiana imion i nazwisk	<ul style="list-style-type: none"> <li>– poprawnie odmienia proste nazwy osobowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– poprawnie odmienia większość nazw osobowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– poprawnie odmienia niemal wszystkie nazwy osobowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– poprawnie odmienia wszystkie nazwy osobowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– zna wszystkie wzory deklinacyjne nazw osobowych</li> </ul>
Nazwy miejscowe	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, czego dotyczą nazwy miejscowe</li> <li>– zna zasady pisowni nazw miejscowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyróżnia spośród nazw własnych nazwy miejscowe</li> <li>– przedstawia zasady pisowni nazw miejscowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje kilka przykładów różnych nazw miejscowych</li> <li>– stosuje zasady pisowni nazw miejscowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje różnorodne przykłady nazw miejscowych</li> <li>– bezbłędnie zapisuje nazwy miejscowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– swobodnie posługuje się nazwami miejscowymi</li> </ul>
Odmiana nazw miejscowych	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, że nazwy miejscowe podlegają odmianie przez przypadki</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– poprawnie odmienia najbardziej powszechne nazwy miejscowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– poprawnie odmienia większość nazw miejscowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– poprawnie odmienia wszystkie nazwy miejscowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– zna wszystkie wzory deklinacyjne nazw miejscowych</li> </ul>
Nazwy mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, jak tworzy się nazwy mieszkańców</li> <li>– zna zasady pisowni nazw mieszkańców</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– tworzy poprawnie podstawowe nazwy mieszkańców</li> <li>– zapisuje poprawnie podstawowe nazwy mieszkańców</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– poprawnie tworzy większość nazw mieszkańców</li> <li>– stosuje się do zasad ich pisowni</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– poprawnie tworzy nazwy mieszkańców</li> <li>– poprawnie zapisuje nazwy mieszkańców</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– poprawnie tworzy i zapisuje wszystkie nazwy mieszkańców</li> </ul>
Kolokwializmy	<ul style="list-style-type: none"> <li>– zna pojęcie kolokwializmu</li> <li>– wie, kiedy można używać kolokwializmów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, jakie wyrazy i związki wyrazowe są kolokwializmami, nie nadużywa kolokwializmów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje kilka przykładów kolokwializmów</li> <li>– wie, dla jakiego stylu języka są typowe kolokwializmy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje przykłady kolokwializmów</li> <li>– wyjaśnia, kiedy używanie kolokwializmów jest błędem</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– używa kolokwializmów tylko wówczas, gdy jest to uzasadnione</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Wyrazy rodzime i zapożyczone	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyróżnia popularne wyrazy zapożyczone</li> <li>zna zasady pisowni wyrazów zapożyczonych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>podaje kilka przykładów wyrazów rodzimych i zapożyczonych</li> <li>omawia zasady pisowni wyrazów zapożyczonych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>podaje przykłady wyrazów rodzimych i zapożyczonych</li> <li>stosuje zasady pisowni wyrazów zapożyczonych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rozszerza wyrazy rodzime i zapożyczone</li> <li>poprawnie zapisuje wyrazy zapożyczone</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia proces zapożyczania wyrazów</li> </ul>
Regionalne odmiany języka	<ul style="list-style-type: none"> <li>wie, że obok języka ogólnopolskiego istnieją regionalne odmiany języka</li> <li>zna podstawowe rodzaje dialektyzmów</li> <li>próbuję czytać tekst pisany gwarą</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wie co to jest dialekt i gwara</li> <li>zna rodzaje dialektyzmów</li> <li>czyta tekst pisany gwarą</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia, co to jest dialekt i gwara</li> <li>podaje przykłady różnych rodzajów dialektyzmów</li> <li>czyta płynnie tekst pisany gwarą</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>podaje przykłady regionalnych odmian języka</li> <li>rozpoznaje rodzaje dialektyzmów</li> <li>czyta ze zrozumieniem tekst pisany gwarą</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia specyfikę różnych regionalnych odmian języka</li> </ul>
Zebranie i powtórzenie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> <li>ma świadomość różnicy między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazów</li> <li>podaje treść i zakres znaczeniowy kilku wyrazów</li> <li>podaje kilka wyrazów o tym samym zakresie znaczeniowym</li> <li>wie, że imiona i nazwiska to nazwy osobowe</li> <li>zna zasady pisowni nazw osobowych</li> <li>poprawnie odmienia proste nazwy osobowe</li> <li>wie, czego dotyczą nazwy miejscowe</li> <li>zna zasady pisowni nazw miejscowych</li> <li>wie, że nazwy miejscowe podlegają odmianie przez przypadki</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wie, czym różni się treść od zakresu znaczeniowego wyrazu</li> <li>podaje treść i zakres znaczeniowy wyrazów</li> <li>podaje wyrazy o tym samym zakresie znaczeniowym</li> <li>wyróżnia spośród nazw własnych nazwy osobowe</li> <li>stosuje zasady pisowni nazw osobowych</li> <li>poprawnie odmienia większość nazw osobowych</li> <li>wyróżnia spośród nazw własnych nazwy miejscowe</li> <li>przedstawia zasady pisowni nazw miejscowych</li> <li>poprawnie odmienia najbardziej powszechne nazwy miejscowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia, czym różni się treść od zakresu znaczeniowego wyrazu</li> <li>dostrzega zależności między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazów</li> <li>tworzy proste ciągi wyrazów o tym samym zakresie znaczeniowym</li> <li>ma podstawową wiedzę na temat powstawania nazw osobowych</li> <li>poprawnie zapisuje nazwy osobowe</li> <li>poprawnie odmienia niemal wszystkie nazwy osobowe</li> <li>podaje kilka przykładów różnych nazw miejscowych</li> <li>stosuje zasady pisowni nazw miejscowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>omawia zagadnienie różnic między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazów</li> <li>omawia relacje między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazu</li> <li>tworzy ciągi wyrazów o tym samym zakresie znaczeniowym</li> <li>wie, jak powstawały nazwy osobowe</li> <li>bezbłędnie zapisuje nazwy osobowe</li> <li>poprawnie odmienia wszystkie nazwy osobowe</li> <li>podaje różnorodne przykłady nazw miejscowych</li> <li>bezbłędnie zapisuje nazwy miejscowe</li> <li>poprawnie odmienia wszystkie nazwy miejscowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>bezbłędnie podaje treść i zakres znaczeniowy różnorodnych wyrazów</li> <li>omawia proces powstawania nazw osobowych, zapisuje je bezbłędnie</li> <li>zna wszystkie wzory deklinacyjne nazw osobowych</li> <li>swobodnie posługuje się nazwami miejscowymi</li> <li>zna wszystkie wzory deklinacyjne nazw miejscowych</li> <li>poprawnie tworzy i zapisuje wszystkie nazwy mieszkańców</li> <li>używa kolokwializmów tylko wówczas, gdy jest to uzasadnione</li> <li>omawia proces zapożyczania wyrazów</li> <li>omawia specyfikę różnych regionalnych odmian języka</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, jak tworzy się nazwy mieszkańców</li> <li>– zna zasady pisowni nazw mieszkańców</li> <li>– zna pojęcie kolokwializmu</li> <li>– wie, kiedy można używać kolokwializmów</li> <li>– wyróżnia popularne wyrazy zapożyczone</li> <li>– zna zasady pisowni wyrazów zapożyczonych</li> <li>– wie, że obok języka ogólnopolskiego istnieją regionalne odmiany języka</li> <li>– zna podstawowe rodzaje dialektyzmów</li> <li>– próbuje czytać tekst pisany gwarą</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– tworzy poprawnie podstawowe nazwy mieszkańców</li> <li>– zapisuje poprawnie podstawowe nazwy mieszkańców</li> <li>– wie, jakie wyrazy i związki wyrazowe są kolokwializmami, nie nadużywa kolokwializmów</li> <li>– podaje kilka przykładów wyrazów rodzimych i zapożyczonych</li> <li>– omawia zasady pisowni wyrazów zapożyczonych</li> <li>– wie co to jest dialekt i gwarą</li> <li>– zna rodzaje dialektyzmów</li> <li>– czyta tekst pisany gwarą</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– poprawnie odmienia większość nazw miejscowych</li> <li>– poprawnie tworzy większość nazw mieszkańców</li> <li>– stosuje się do zasad ich pisowni</li> <li>– podaje kilka przykładów kolokwializmów</li> <li>– wie, dla jakiego stylu języka są typowe kolokwializmy</li> <li>– podaje przykłady wyrazów rodzimych i zapożyczonych</li> <li>– stosuje zasady pisowni wyrazów zapożyczonych</li> <li>– wyjaśnia, co to jest dialekt i gwarą</li> <li>– podaje przykłady różnych rodzajów dialektyzmów</li> <li>– czyta płynnie tekst pisany gwarą</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– poprawnie tworzy nazwy mieszkańców</li> <li>– poprawnie zapisuje nazwy mieszkańców</li> <li>– podaje przykłady kolokwializmów</li> <li>– wyjaśnia, kiedy używanie kolokwializmów jest błędem</li> <li>– rozróżnia wyrazy rodzime i zapożyczone, poprawnie zapisuje wyrazy zapożyczone</li> <li>– podaje przykłady regionalnych odmian języka</li> <li>– rozpoznaje rodzaje dialektyzmów</li> <li>– czyta ze zrozumieniem tekst pisany gwarą</li> </ul>	
Komunikacja i kultura języka					
Poprawne używanie słownictwa	<ul style="list-style-type: none"> <li>– stosuje proste związki wyrazowe</li> <li>– zna pojęcie szablonu językowego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, co to są związki wyrazowe</li> <li>– rozpoznaje szablony językowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, co to są związki wyrazowe</li> <li>– unika stosowania szablonów językowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia mechanizm tworzenia związków wyrazowych</li> <li>– krytycznie ocenia stosowanie szablonów językowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– świadomie i celowo stosuje poprawne związki wyrazowe w wypowiedziach</li> <li>– unika stosowania szablonów językowych, krytycznie ocenia je w cudzych wypowiedziach</li> </ul>
Norma językowa	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, że w działaniach językowych należy stosować się do norm językowych</li> <li>– wie, że istnieją różne normy językowe</li> <li>– w swoich wypowiedziach stara się stosować do norm językowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, co to jest norma językowa</li> <li>– odróżnia normę wzorcową od użytkowej i potocznej, stosuje się do norm językowych w większości swoich wypowiedzi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wstępnie wyjaśnia na czym polega norma językowa</li> <li>– rozróżnia różne rodzaje norm językowych</li> <li>– przestrzega norm językowych niemal we wszystkich wypowiedziach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, na czym polega i czego dotyczy norma językowa</li> <li>– rozróżnia wszystkie normy językowe</li> <li>– zawsze stosuje się do odpowiednich norm językowych w swoich wypowiedziach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– świadomie stosuje się w swoich wypowiedziach do norm językowych różnego rodzaju</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
Błąd językowy	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, że w wypowiedziach powinno unikać się błędów językowych</li> <li>– rozpoznaje innowacje językowe</li> <li>– zna podstawowe rodzaje błędów językowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, co to jest błąd językowy</li> <li>– odróżnia innowacje językowe od błędów językowych</li> <li>– rozpoznaje różne rodzaje błędów językowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, co to jest błąd językowy</li> <li>– wyjaśnia, w jakich okolicznościach stosowane są innowacje językowe</li> <li>– klasyfikuje większość błędów językowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia mechanizm popełniania błędów i usterek językowych</li> <li>– ocenia innowacje językowe</li> <li>– klasyfikuje rodzaje błędów językowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– świadomie unika popełniania błędów językowych, zna ich rodzaje i mechanizm powstawania</li> </ul>
Manipulacja językowa	<ul style="list-style-type: none"> <li>– zna pojęcie manipulacji językowej</li> <li>– dostrzega językowe sposoby stosowane w manipulacji językowej</li> <li>– stara się nie poddawać manipulacji językowej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, na czym polega manipulacja językowa</li> <li>– zna podstawowe sposoby manipulacji językowej</li> <li>– nie poddaje się manipulacji językowej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, na czym polega manipulacja językowa</li> <li>– omawia językowe sposoby stosowane w manipulacji językowej</li> <li>– skutecznie nie poddaje się manipulacji językowej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym różni się manipulacja językowa od perswazji</li> <li>– wyjaśnia językowe mechanizmy manipulacji językowej</li> <li>– przeciwstawia się manipulacji językowej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– świadomie i skutecznie przeciwstawia się manipulacji językowej</li> </ul>
Zebranie i powtórzenie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> <li>– stosuje proste związki wyrazowe</li> <li>– zna pojęcie szablonu językowego</li> <li>– wie, że w działaniach językowych należy stosować się do norm językowych</li> <li>– wie, że istnieją różne normy językowe</li> <li>– w swoich wypowiedziach stara się stosować do norm językowych</li> <li>– wie, że w wypowiedziach powinno unikać się błędów językowych</li> <li>– rozpoznaje innowacje językowe</li> <li>– zna podstawowe rodzaje błędów językowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, co to są związki wyrazowe</li> <li>– rozpoznaje szablony językowe</li> <li>– wie, co to jest norma językowa</li> <li>– odróżnia normę wzorcową od użytkowej i potocznej, stosuje się do norm językowych w większości swoich wypowiedzi</li> <li>– wie, co to jest błąd językowy</li> <li>– odróżnia innowacje językowe od błędów językowych</li> <li>– rozpoznaje różne rodzaje błędów językowych</li> <li>– wie, na czym polega manipulacja językowa</li> <li>– zna podstawowe sposoby manipulacji językowej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, co to są związki wyrazowe</li> <li>– unika stosowania szablonów językowych</li> <li>– wstępnie wyjaśnia na czym polega norma językowa</li> <li>– rozróżnia różne rodzaje norm językowych</li> <li>– przestrzega norm językowych</li> <li>– wyjaśnia, co to jest błąd językowy</li> <li>– wyjaśnia, w jakich okolicznościach stosowane są innowacje językowe</li> <li>– klasyfikuje większość błędów językowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia mechanizm tworzenia związków wyrazowych</li> <li>– krytycznie ocenia stosowanie szablonów językowych</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega i czego dotyczy norma językowa</li> <li>– rozróżnia wszystkie normy językowe</li> <li>– zawsze stosuje się do odpowiednich norm językowych w swoich wypowiedziach</li> <li>– wyjaśnia mechanizm popełniania błędów i usterek językowych</li> <li>– ocenia innowacje językowe</li> <li>– klasyfikuje rodzaje błędów językowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– świadomie i celowo stosuje poprawne związki wyrazowe w wypowiedziach</li> <li>– unika stosowania szablonów językowych, krytycznie ocenia je w cudzych wypowiedziach</li> <li>– świadomie stosuje się w swoich wypowiedziach do norm językowych różnego rodzaju</li> <li>– świadomie unika popełniania błędów językowych, zna ich rodzaje i mechanizm powstawania</li> <li>– świadomie i skutecznie przeciwstawia się manipulacji językowej</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– zna pojęcie manipulacji językowej</li> <li>– dostrzega językowe sposoby stosowane w manipulacji językowej</li> <li>– stara się nie poddawać manipulacji językowej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– nie poddaje się manipulacji językowej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, na czym polega manipulacja językowa</li> <li>– omawia językowe sposoby stosowane w manipulacji językowej</li> <li>– skutecznie nie poddaje się manipulacji językowej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym różni się manipulacja językowa od perswazji</li> <li>– wyjaśnia językowe mechanizmy manipulacji językowej</li> <li>– przeciwstawia się manipulacji językowej</li> </ul>	
WIEM I UMIEM					
Krzysztof Biedrzycki <i>Interpretacja – szkoła rozumienia</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– czyta tekst ze zrozumieniem</li> <li>– odróżnia analizę od interpretacji</li> <li>– stawia pytania do tekstu</li> <li>– dostrzega problematykę tekstu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, co składa się na analizę utworu literackiego</li> <li>– wie, na czym polega interpretacja utworu literackiego</li> <li>– formułuje podstawowe wnioski analityczne i interpretacyjne</li> <li>– odczytuje podstawowe sensy utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– pod kierunkiem dokonuje analizy utworu literackiego</li> <li>– pod kierunkiem dokonuje interpretacji utworu</li> <li>– formułuje wnioski analityczne i interpretacyjne</li> <li>– odczytuje sensy utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– dokonuje analizy utworu literackiego</li> <li>– dokonuje interpretacji utworu literackiego</li> <li>– formułuje wnioski analityczne i interpretacyjne związane z różnymi płaszczyznami tekstu</li> <li>– rozpoznaje znaczenia dosłowne i naddane utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie dokonuje pełnej analizy i interpretacji utworu literackiego</li> </ul>
Teksty przemówień uczniowskich	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyróżnia przemówienie spośród innych form wypowiedzi</li> <li>– wie, że istnieją środki retoryczne, wymienia przynajmniej jeden z nich</li> <li>– wie, że wypowiedź powinna być spójna</li> <li>– wie, że przemówienie dzieli się na części kompozycyjne</li> <li>– zna pojęcie perswazji</li> <li>– wie, że istnieją pozasłowne elementy wypowiedzi</li> <li>– pisze i wygłasza krótkie przemówienie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, czym cechuje się przemówienie</li> <li>– wymienia kilka środków retorycznych</li> <li>– wie, jakimi sposobami osiągać spójność wypowiedzi, zna części kompozycyjne przemówienia</li> <li>– wie, na czym polega perswazja</li> <li>– zna pozasłowne elementy wypowiedzi</li> <li>– pisze i wygłasza przemówienie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia cechy przemówienia jako formy wypowiedzi</li> <li>– stosuje środki retoryczne</li> <li>– stosuje środki spójnościowe</li> <li>– dzieli tworzony tekst przemówienia na właściwe części kompozycyjne</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega perswazja</li> <li>– omawia pozasłowne elementy wypowiedzi</li> <li>– tworzy i w odpowiedni sposób wygłasza przemówienie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia cechy przemówienia jako formy wypowiedzi</li> <li>– celowo i funkcjonalnie stosuje środki retoryczne</li> <li>– świadomie i funkcjonalnie stosuje środki spójnościowe</li> <li>– świadomie i funkcjonalnie dzieli tworzony tekst przemówienia na właściwe części kompozycyjne</li> <li>– świadomie stosuje środki perswazyjne</li> <li>– stosuje pozasłowne środki wypowiedzi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– pisze i wygłasza oddziałujące na odbiorców przemówienie</li> <li>– celowo i funkcjonalnie stosuje środki retoryczne, perswazyjne</li> <li>– stosuje pozajęzykowe środki przy wygłaszaniu tekstu przemówienia</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń				
				<ul style="list-style-type: none"> <li>– tworzy przekonujące przemówienie, wygłasza je</li> <li>– stosuje pozasłowne środki wypowiedzi</li> </ul>	
Test końcowy	– udziela poprawnych odpowiedzi na więcej niż połowę z liczby pytań i poleceń	– udziela poprawnych odpowiedzi na trzy czwarte liczby pytań i poleceń	– udziela poprawnych odpowiedzi na większość z liczby pytań i poleceń	– udziela poprawnych odpowiedzi niemal na wszystkie pytania i polecenia	– udziela poprawnych odpowiedzi na wszystkie pytania i polecenia